

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Pieaug eiro atbalstītāju skaits

Vienalga kādā vārdā latviešu valodnieki galā liks mums saukt Eiropas vienoto valūtu, šo naudu Latvijā tomēr plāno ieviest, tādēļ daži interesanti skaitļi un fakti par to, kā tad vērtējam gaidāmo pievienošanās eirozonai. Saskaņā ar sabiedriskās domas pētījumu centra SKDS aptaujas datiem Latvijas pievienošanās eirozonai atbalsta 41 procenti aptaujāto, pret to ir gandrīz 47 procenti respondentu, bet 12,4 procentiem aptaujāto vēl nebija sava viedokļa. Jāsaka, ka gada laikā ir palielinājies eiro atbalstītāju skaits un sarucis tā pretinieku skaits. Pērn tie attiecīgi bija 35,4 un 50 procenti. No latiem vieglāk spētu atteikties vīrieši. 46 procenti vīriešu atbalsta mūsu pievienošanās eirozonai, kamēr līdzīgi domā par desmit procentiem mazāk sievietes. Jāatzīmē arī, ka gandrīz puse sievietes tomēr ir pret eiro. Ir skaidri redzama tendence - jo augstāka respondentu izglītība, jo lielāks atbalsts eirozonai. Ja par vienotās Eiropas valūtas ieviešanu ir tikai 29 procenti cilvēku ar pamatzglītību, tad starp vidējo izglītību guvušajiem tādu jau ir gandrīz 42 procenti. Latus aizstāt ar eiro ir gatava puse aptaujāto cilvēku ar augstāko izglītību. Lai arī cik tas liktos dīvaini, no lata vieglāk gatavi atteikties tieši latvieši. To aptaujā apļiecināja 43,3 procenti latvieši, bet tikai 38,4 procenti cittautesi. Visgataavākie pārejai uz eiro, protams, ir rīdzinieki, tad seko kurzemnieki un vidzemnieki, bet no latiem visvairāk zēl šķirties būtu zemgaliešiem un Latgales iedzīvotājiem.

Prezidente: Latvijai kā NATO dalībvalstij ir jāizvirza savas prioritātes

Sestdien un svētdien Latvijā viesojās NATO Militārās komitejas pārstāvji. NATO Militārās komitejas priekšsēdētājs ģenerālis Haralds Kujats tikās ar Valsts prezidenti Vīķi-Freibergu un aizsardzības ministru Aiti Slakteri (TP). Ģenerāli Kujatu vizītē pie amatpersonām pavadīja NBS komandieris, viceadmirālis Gaidis Andrejs Zeibots. Latvijai kā NATO dalībvalstij, lai sasniegtu maksimālu labumu, ir jāizvirza konkrētas prioritātes, žurnālistiem sacīja Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga. Pēc tikšanās ar NATO Militārās komitejas priekšsēdētāju ģenerāli Haraldu Kujatu prezidente norādīja, ka Latvijai turpmāk būtiski ir atrast un noteikt to nišu, kurā tā vēlas darboties kopējos NATO ietvaros. «Tikšanās laikā arī ģenerālis uzsvēra, ka katrai valstij ir būtiski izvirzīt savas prioritātes un par tām gādāt. Mums ir jāsapņo savas spējas un kapacitāte ar pārējām dalībvalstīm un jāatrod sava specializācija. Latvija var justies lepna par to, ka no jaunpievienotajām NATO dalībvalstīm mēs varam būt pirmie, kas uzņem NATO Militāro komiteju savā gadskārtējā izbraukuma apspriedē. Šeit ir sapulcējušies augstākā līmeņa atbildīgie par NATO dalībvalstu spēkiem. Šī ir simboliska diena - 11. septembris, ar traģiskām atmiņām gan par to, kas notika pirms trim gadiem, gan par to, kas nesen notika Beslanā, bet tas arī atgādina, ka drošība ir aktuāla un ka draudi drošībai izpaužas visdažādākajos veidos, - tādās, ko mēs esam pieraduši uztvert kā tradicionālus, militārus, bet arī jebkuros citos veidos, kas apdraud valsts drošību,» sacīja prezidente. Savukārt ģenerālis Kujats augstu novērtēja vispārējo Latvijas un pārējo Baltijas valstu sasniegumus pēc neatkarības atjaunošanas, straujo izaugsmi aizsardzības jomā kopš PSRS armijas izvešanas desmitgades, kā arī Baltijas valstu labās spējas iekļauties NATO sastāvā.

Šonedēļ būs mēreni vēss un lietains laiks

Šonedēļ gaidāms mēreni vēss, bet nepastāvīgs laiks, iespējami nokrišņi un brāzmais vējš, liecina Latvijas Hidrometeoroloģijas aģentūras prognozes. Šodien, 14. septembrī, kļūs vēl vēsāks. Dienā īslaicīgi lietus gaidāms visā Latvijā. Pūtīs rietumu, dienvidrietumu vējš, kas brāzmās sasniegs ātrumu 15-17 metri sekundē, bet jūras piekrastē pat 20 metrus sekundē. Gaisa temperatūra dienā paaugstināsies līdz plus 15, plus 18 grādiem. Trešdien saglabāsies līdzīgi laikapstākļi, bet jau ceturtdien, 16. septembrī, vējš iegriežiesies no dienvidu, dienvidaustrumu puses un gaisa temperatūra naktī pazemināsies līdz plus septiņiem, plus 12 grādiem, bet dienā būs plus 14, plus 18 grāds silts. Piektdien daudzviet līs lietus un kļūs vēl par grādu vēsāks. Svētdien laikapstākļi pakāpeniski pasliktināsies un, sākot no Kurzemes, gaidāms īslaicīgs lietus, pat pērkona negaiss. Tomēr saglabāsies salīdzinoši silts laiks - plus 16; plus 21 grāds.

Ziņas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs - SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tālr. 1-53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei),

1-53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

1-53-07058, 1-53-07059 (žurnālistiem). Fakss 1-53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (otrdien, piektdien).

INFORMĀCIJA

Ceļa lietotāji saņems 20 gadus vecu parādu

Autotransporta vadītāji, kas dodas pa ceļu Krāslava - Preiļi - Madona, pie Baškiem būs pamanījuši lielu daudzumu ceļu būves tehnikas un sastūmtus zemes kalnus. 1. septembrī tur sākušies rekonstrukcijas darbi. Pēc būvdarbu pabeigšanas ceļa lietotājiem būs atdots gandrīz 20 gadus vecais parāds - iztaisnots un sakārtots nepilnus divus kilometrus garš brauktuves posms.

Kā «Novadnieku» informēja Latvijas Autoceļu direkcijas Latgales reģiona Preiļu nodaļas būvzinģeneris Aldis Upenieks, projektā paredzēti būvdarbi ceļa Krāslava - Preiļi - Madona posmā no 42,6 līdz 44,2 kilometram, kas iztaisnos vecā ceļa likumu ap Bašku karjeru. Ceļš, pa kuru esam braukuši divus pēdējos gadu desmitus, tika ierīkots 1985. - 1986. gadā kā pagaidu variants, kamēr tiks izstrādāts Bašku karjers. Taču pārmaiņu laikos jauna ceļa būvei nebija līdzekļu. Pašlaik

● Rēzeknes uzņēmuma «Ceļi un tilti» jaudīgā tehnika kopš 1. septembra jau iezīmējusi jaunbūvējamā ceļa aprīsi Bašku karjera vietā. Foto: M.Rukosujevs

darbi uzsākti un paredzams, ka brauktuve tiks nodota ekspluatācijā līdz nākamā gada 1. jūlijam.

Rekonstrukcijas darbus veic SIA «Ceļi un tilti» no Rēzeknes. Darbu līgumcena - aptuveni 400 000 latu. Būvzinģeneris Aldis Upenieks pastāstīja, ka līdz ar brauktuves rekonstrukciju, pilnībā tiks pārbūvētas arī komunikācijas (elektrolīnijas, sakaru kabeļi), izbūvēts

gājēju celiņš no autobusu pieturas līdz uzņēmumam «Tauma Eikša», bet pie veikala paredzēts ierīkot automašīnu stāvlaukumu. Pilnībā mainīsies autobusu pieturu izskats, vecās nojumes abās ceļa pusēs tiks nojauktas, to vietā uzbūvēti jauni un moderni paviljoni. Projektā paredzēts, ka jāveic liela apjoma zemes darbi, ceļa uzbūvēšana dažviet saņiegs pat astoņu metru

augstumu. Tas tiks norobežots ar signālstabiņiem, kas būs labi pamanāmi arī dienakts tumšajā laikā.

Patīkams jaunums auto vadītājiem ir tas, ka jaunā brauktuve no likuma pie dzelzceļa pārbrauktuves līdz autobusu pieturai tiks pilnībā iztaisnota. Vecais, izdangātais un satiksmes drošības prasībām pilnībā neatbilstošais ceļš tiks rekvitēts.

L.Kirillova

Kalēja amata jaunie mantojnieki

Sākums 1.lpp.

Liela apjoma darbi lai paliek lieliem metālapstrādes uzņēmumiem, mēs strādājam vidējiem un nelieliem pasūtītājiem, saka uzņēmējs. Pašlaik nav problēmu arī ar metālu, nelielos daudzumos to var iegādāties jebkurā laikā gan Daugavpilī, gan, ja ir lielāks pasūtījums un atmaksājas ceļa izdevumi, arī Rīgā.

Labu slavu iemantot nenākas viegli. Tāpēc Egons Zalāns no saviem vīriem prasa rūpīgu darbu, lai pasūtījums tiktu veikts pēc iespējas kvalitatīvāk. — Ja kāds pie mums iegādājas metālā kaltus žoga elementus un objektā tie izskatās glīti, par meistariem, kas to taisījuši, apjautājas arī kaimiņi un paziņas. Tā informācija par mums aizceļo arvien tālāk un tālāk.

Pašlaik Rušonā top metāla karkass reklāmas stendiem, kas tiks izvietoti Rīgā, lielajā tirdzniecības centrā «Domina». Izpildīti arī pasūtījumi spēļu zālei «Klondaika» Daugavpilī, vairākām boulinga zālēm, daudzām privātmājām galvaspilsētā un citur.

Kur palikuši meistari?

Kolhozu laikos katrā saimniecībā bija mehāniskās darbnīcas, kur strādāja augsti kvalificēti virpotāji, atslēdznieki, metinātāji un kalēji. Pēdējo desmit gadu laikā šo amatu pratēju kļūvis pavisam maz. Daļa speciālistu aiz-

Darbs, kur var dvēseli ielikt

Kad ir brīvi brīži, Egons pats ķeras pie kalēja instrumentiem. Tad top triju un septiņzūburu lustras, svečturi, kādu nav nevienā veikalā, greznas balkonu margas, dažādi drēbju pakaramie un dekoratīvi elementi daiļdarziem.

— Man patīk darbi un vei-

dojumi, kur var dvēseli ielikt. Patīk, kad cilvēki, ieraugot, kādus brīnumus var veidot no šķietami nepaklausīgā metāla, no sirds priecājas, viņš saka. Zēl vienīgi, ka neatliekot laika paša mājās visu ierīkot tā, lai uzreiz būtu redzams - te dzīvo kalējs. Skroderim jau arī neesot tās labākās bikses kājās, viņš smeļ.

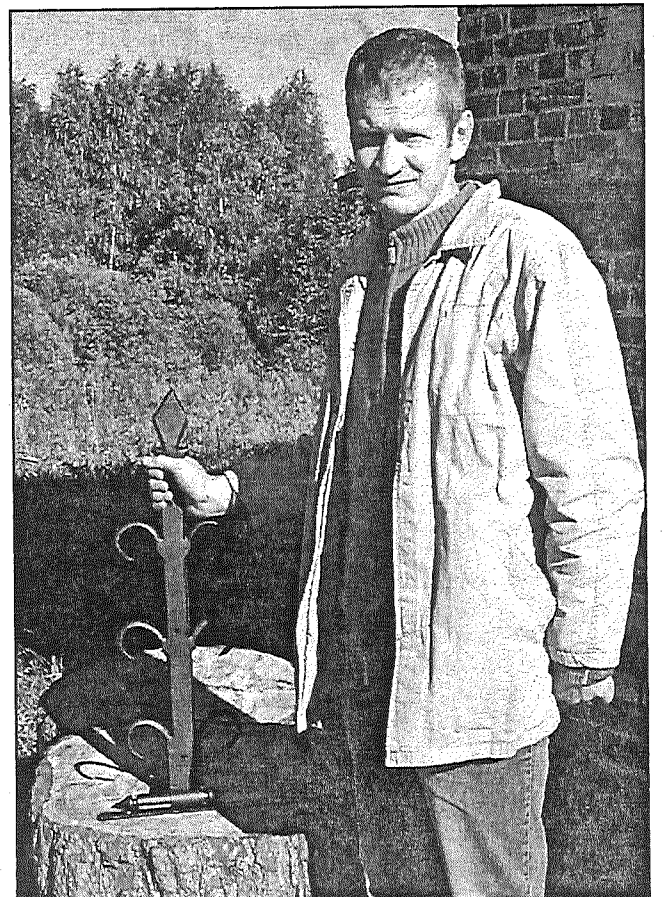
L.Kirillova

Perspektīva būs, ja rokas nenolaidīsies

Uz jautājumu par to, vai Egons saskata savam uzņēmumam perspektīvu, viņš saka īsi un skaidri - perspektīva būs, ja vien rokas nenolaidīsies. Pēdējo divu gadu laikā, kopš viņš nopietni ķeries pie sava biznesa veidošanas, ir bijuši arī smagi brīži, kad gribējies visam atnest ar roku. — Tad ir svarīgi, vai es varu savākties un cik ātri to izdaru. Nedrīkst ļauties problēmu spiedienu, tad viss būs daudz sološi, — saka Egons.

Viņam ir arī sava viedokļa par jauniešu vidē pēdējā laikā populāro izvēli - doties darba meklējumos uz ārzemēm. Jā, to varot darīt, bet vienīgi tajā gadījumā, ja nepieciešams ātri nopelnīt zināmu naudas summu.

Līdz ar aizbraukšanu no Latvijas, viņaprāt, sākas citas problēmas, kas kļūst aktuālas pēc atgriešanās mājās. — Dzīve Latvijā nestāv uz vietas. Mēs attīstāmies, mainās iespējas, un var gadīties, ka atbraucējs te jau būs zaudējis savu nišu.

● Egons Zalāns demonstrē metālā kaltās dekoratīvās eņģes, kas greznos durvis kādā lauku sētā.

OTRDIENAS INTERVIJA

Vai pēc tam, kad dienā nācies pācilāt senču kaulus, naktī varat gulēt mierīgi? Jā, atbildēja ANTONIJA VILCĀNE, Latvijas Universitātes Vēstures institūta pētniece, vēstures zinātņu doktore. Es palūdzu mirušajam piedošanu par traucējumu, un vēl neviens sapnī nav nācis ar pārmetumu.

Par «savējiem» Antonija sauc darbabiedrus, studentus, ar kuriem kopā dodas ekspedīcijās, bet vistuvākie viņas cilvēki ir dēls Raivis, meita Rūta un dzīvesbiedrs Ēriks. Ģimene dzīvo Inčukalnā. Kaut arī nereti devušies līdzīgs ekspedīcijās, tomēr pa nopietnam ar arheoloģiju vēl neviens no viņiem nav «saslimis».

Māju bez flokšu krūma nevaru iedomāties

—Kāda daļa no mūsu lasītāju, kuri interesējas par vēsturiskām un senām lietām, jūsu vārds ir pazīstams. Bet pārējie, droši vien, pat nenojauš, ka speciāliste, kura ne reizi vien ir stājusies publikas priekšā arī Preiļu rajonā, īstenībā ar pilnām tiesībām var dēvēt sevi par preiļietu un rajona pārstāvi.

—Dzimusi un augusi esmu tepat pie Preiļiem, Buku sādžā, lauksaimnieku ģimenē. Mani tuvākie cilvēki bērniībā bija māte, vecmamma, brālis. Kopš mazām dienām esmu pieradusi pie visiem lauku darbiem un tos protu. Esmu pat arusi. Tagad, ciemojoties pie mammas, reizēm brīnos, ārsts, kā es bērniībā spēju ar tādiem darbiem tikt galā. Bet mazotnē darbu jau tā neizjūt. Ja pieradinies smagi strādāt, tad liekas, ka tā arī vajag. Paaugusies vasarās strādāju kolhozā kopā ar pieaugušiem cilvēkiem, — krāvu kaučuks, piedalījies vešanā šķūnī, plūcu līnus, ravēju bezgalgarās kolhoza cukurbiešu vagas.

—Vai tagad septembris nesauca atmiņā smaržojošus un vējā sarnošus līnu laukus?

—Atmiņā iespiedies lauks ar līniem, kuri bija saauguši man pāri galvai. Es neatceros, kā spēju ar tiem tikt galā, bet mamma teica, ka abi ar brāli plūkuši.

—Kas ietekmēja jūsu dzīves ceļa izvēli?

—Es biju starp tiem laimīgajiem, kas pirmo reizi uz 1. klasi šēvās jaunuzceltajā Preiļu 1. pamatskolā. Man patika mācīties un bija skaidrs, ka studēšu augstskolā. Ļoti daudz lasīju, un vecākajās klasēs vairāk pievērsos humanitārajiem priekšmetiem. Iesaistījies muzeja pulciņa darbā. Uz studijām Rīgā devos ar nojautu vai domu, ka Preiļos vairs neatgriezīšos. Iestājos Latvijas Universitātes Vēstures fakultātē, iesniedzot rakstītu, ka būšu skolotāja. Dzīve izkārtāja visu pa savam, un jau pirmajā kursā man radās kontakts ar arheoloģiem. Pirmajā vēstures studiju gadā ir jāapgūst visnākais periods: kopienas, arheoloģija, etnogrāfija. Arheoloģija man bija kaut kas jauns, ļoti saistošs.

—Vai atceraties savus pirmos izrakumus?

—Pēc pirmā kursa piedalījies arheoloģijas praksē, kas padomju laikos bija obligāta. Tovarar tā notika Sabīles pilskalnā. Man patika gan arheologu grupiņā valdošā romantiskā gaisotne, gan tas, ka kopā ar to pavērās iespēja redzēt citus Latvijas novadus. Nākamajā vasarā es jau automātiski devos ekspedīcijā.

—Arheoloģiem, manuprāt, vajadzīgas īpašas spējas, lai varētu ar rokām pieskarties gadu simtiem un tūkstošiem dziļi zemē gulējušām lietām, arī cilvēku kauliem, tās celt dienas gaismā un noteikt, kādā laikmetā, kas šeit ir dzīvojis, strādājis vai karojis.

● Antonija Vilcāne ir viena no dažiem desmitiem Latvijas arheologu. Cilvēks, kas zina, ka zeme noder ne tikai barības audzēšanai, bet sevi glabā vispārsteidzošākos vēstures noslēpumus. Un tie visi vēl nebūt nav atklāti. Foto: M. Rukosujevs

—Bet tas arī ir pats interesantākais arheologa darbā, kad roc, roc, un pēkšņi kaut kas nāk ārā. Man pat liekas, ka ne katram tas ir no dabas dots. Ekspedīcijās kopā ar studentiem nācies novērot, kā viens zemi pārceļ vežumiem un nekā neatrod, bet otrs turpat blakus ceļ laukā vienu atradumu pēc otra. Es nezinu, kā to izskaidrot. Man ir laimējies, ka esmu no tiem, kas vienmēr atrod. Reiz piedalījies starptautiskā konferencē Lietuvā. Mums rādīja pieminekļus. Eju pa objektu un kaut ko atrodu.

—Kā jūs varētu definēt, kas ir arheologs?

—Tas ir cilvēks, kurš vēsturi pēta ar lāpstu rokās. Ja parasts vēsturnieks pārlapo grāmatas, arhīvu materiālus, senus rokrakstus, dokumentus, tad arheologs strādā ar lāpstu. Viņš nemitīgi rok, atlaso pēta un no tā izdara secinājumus. Starp citu, arheologa specialitāti kā tādu nevar apgūt nevienā Latvijas augstskolā. Universitātē to māca tikai kā atsevišķu kursu. Arheologa specialitāti māca Lietuvas universitātē, kur ir atsevišķa Arheoloģijas katedra. Pie mums arheoloģija jāmacās un jāapgūst pašiem, un tam vajadzīga pastāvīga prakse. No vecākiem kolēģiem jāapgūst izrakumu metodika. Man paveicies tadā ziņā, ka ir bijusi izdevība strādāt izcilu šīs nozares pārstāvju vadībā, kāda, piemēram, bija Elvira Šnore, Jānis Graudonis. Elvira Šnore bija strādājusi vēl pirmskara laikā un guvusi ļoti lielu pieredzi pie tā laika arheoloģijas slavenībām, arī pie Franča Baloža, kas uzskatāms par Latvijas arheoloģijas «tēvu». Līdz tam ar arheoloģiju nodarbojās baltvācu pētnieki.

Šodienas Latvijā arheologu nemaz tik daudz nav, tikai daži desmiti.

—Jūsu oficiālā darba vieta ir Latvijas Universitātes Vēstures institūts. Kā un kad sākās šī sadarbība?

—1979. gadā es sāku strādāt kā laborante institūta Arheoloģijas nodaļas senlietu restaurācijas un konservācijas laboratorijā. Kopš tā laika — nu jau 25 gadus — institūts ir mana darba vieta. Atbilstoši pašreizējām specialitāšu kategorijām, pētnieka statusu var iegūt tikai pēc doktora disertācijas aizstāvēšanas. Ja pētnieks sagatavo vairākas monogrāfijas vai arī veic apjomīgāku pētījumu, viņš var iegūt vecākā pētnieka statusu.

—Vai arheoloģiem Latvijā vēl ir, ko darīt? Vai tā nav pārrakta un izpētīta no vienas malas līdz otrai? Un kas koordinē arheologu darbu, kas to finansē?

—Kas attiecas uz rakšanu, to varētu darīt vēl ilgi un dikti. Tikai cits jautājums ir par to, vai tas ir jādara. Vai viss ir jānorok? Ja arheologi pie kaut kā ķeras, tad aiz viņiem vairs nekas pāri nepaliek. Nevar pēc izrakumiem senkapus vai pilskalnu atlikt atpakaļ tādā pašā stāvoklī, kādā tie bijuši pirms tam. Piemēram, ārzemēs ir tādas darba metodes, ka arheoloģijas pieminekļi tiek raknāti pēc iespējas mazāk.

Arheoloģisko pētījumu apjoms ar katru gadu sarūk. To ietekmē gan finanses, gan tendence pieminekli nepētīt un nepostīt. Padomju laikos notika daudz pētījumu gar Daugavu, uz kuras cēla spēkstacijas. Šie pētījumi tika veikti šausmīgi ātros tempos, lielā apmērā, jo darbs bija jāpaspēj, kamēr objekti nonāca zem ūdens.

Patlaban pētniecība galvenokārt tiek veikta tur, kur paredzēta celtniecība, vai arī tad, ja kāds objekts nepareizas rīcības dēļ tiek apzināti postīts. Interesanti, ka pēdējos gados cilvēki kļuvuši neatšaucīgāki nekā padomju laikos. Viņi nelabprāt stāsta par atklājumiem, jo ir pārliecināti, ka arheologi tūdaļ nāks ar lāpstu un sāks visu izraknāt. Īstenībā tā nemaz nav.

Valsts arheoloģiskos pētījumus mūsdienās nepasūta. Tos pasūta īpašnieki, kas vēlas, lai objekts būtu izpētīts, piemēram, pašvaldības. Tās arī finansē šo darbu. Atsevišķos gadījumos, kad objekts tiek postīts, arheologi tā saglabāšanai raksta projektus Kultūrkapitāla fondam vai meklē līdzekļus citos veidos. Liela daļa no tiem, kam arheoloģiskais piemineklis nonācis privatīpašumā, uzskata to par apgrūtinājumu un pret tā uzturēšanu kārtībā izturas neapzinīgi.

—Bet kopumā arheoloģiem taču ir kāda datu bāze par visu valsts teritoriju un ir zināms, kur atrodas arheoloģiskie pieminekļi, vai ne?

—Jā, protams, tāda datu bāze ir vairākās ar kultūras un vēstures pieminekļu aizsardzību un izpēti saistītās institūcijās. Taču nebūt ne visi pieminekļi ir atklāti. Liekas, nu kā var nepamanīt pilskalnu, bet prakse rāda, ka katru gadu pilskalnu sarakstu papildina kāds no jauna. Pēc piemēra tālu nav jāmeklē. Arī Preiļu parkā pirms trim gadiem nejausi tika atklāta līdz tam nezināma kapsēta. Toreiz es jautāju arī savai mammai, vai tiešām neko nebiji dzirdējusi par šādas kapsētas esamību? Nu jā, viņa teica, mana vecmamma kaut ko tādu bija stāstījusi gan. Vai arī, piemēram, blakus Preiļiem esošie Anspoku un Plivdu pilskalni, kuri ir senējās apmetņu vietas. Pie šiem pilskalniem ir jābūt kapuvietām, kur apbedīja pilskalnu iedzīvotājus, bet neviens tās nav uzgājis. Preiļu parkā atrastie apbedījumi ir hronoloģiski jaunāki un neatbilst periodam, kad pilskalni bija apdzīvoti.

—Vai Latvijā ir vietas, kas, salīdzinot ar citām, bagātākas ar arheoloģiskajiem pieminekļiem?

—Tas atkarīgs no tā, cik minētais reģions pētīts. Kā jau minēju, sakarā ar HES celtniecību padomju laikā Austrumlatvijas teritorija daudz vairāk apzināta, nekā Kurzeme. Arī tāpēc, ka tā bija tuvāk Krievijai, vajadzēja pārādīt senos kontaktus ar Krievzemi. Pēdējos gados pēc Ventpils iniciatīvas un ar šīs pašvaldības līdzekļiem vairāk pētījumu veikts arī Rietumlatvijā. Un arī tur teritorija ir bijusi apdzīvota.

Preiļu rajonā visplašāk pētīts Jersikas pilskalns, Kristapiņu kapulauks, Madelānu pilskalns. Tagad pētījumi notiek Rušenicas pilskalnā. Jersikas pilskalna pētījumus esmu strādājusi 14

vasaras. Savus pētījumus esmu apkopojusi grāmatā «Senā Jersika».

—Vai tas, kas arheoloģiem liekas nozīmīgs, labāk var saglabāties zemē, vai arī celtniecības gaismā un nonācis ceļos, institūtu krātuvēs? Vai nav tā, ka vēl pēc kāda laika šīs vērtības sairs, sadrups un izgaisīs bez pēdām?

—Sairs un pazudis gan tas, kas glābājas zemē, gan arī arheologu izraktais. Katrs atradums būtu speciāli jāapstrādā, jārestaurē un jāiekonservē, taču tam vajag daudz līdzekļu, kādus mūsu valsts nevar atļauties. Tām lietām, kas vēl atrodas zemē, mūža ilgums atkarīgs no dažādiem faktoriem, pirmkārt, no augsnes sastāva. Kaitīgu iespaidu uz tiem atstāja padomju laikos bagātīgi lietotie minerālmēsli, kas nokļuva augsnē un zemes dziļākajos slāņos. Mēslojums gan «saēdis» cilvēku kaulus, gan bojājis senlietas. Arheologi patiešām ir dilemmas priekšā, vai rakt un atrastajam ļaut aiziet bojā neapstrādātām krātuvēs plauktā, vai nerakt un atstāt zemē, kur tāpat aizies bojā. Bagātājās valstīs arheoloģijas darbojas savādāk. Tiek lietotas ļoti dārgas metodikas un tehniskie līdzekļi. Piemēram, no lidmašīnas veicot areāla fotografēšanu, kas ir kaut kas līdzīgs rentgena uzņēmumam, un pēc tam lietojot speciālu metodiku, var noteikt, vai konkrētā vieta ir arheoloģiski nozīmīga. Mūsu valstī areāla arheoloģija vēl ir bērna autiņos.

—Kāds atradums jums pašai šķitīs nozīmīgāks?

—Uz mani ļoti lielu iespaidu atstāja Jersikas pilskalna izrakumos atrastās koka konstrukcijas. Tās ir maz pētītas, slikti saglabājušās. Uzskatu, ka Jersikā atrastie pils nocietinājumi man ir vislielākā veiksmē. Man liekas, ka es Jersiku varētu pētīt visu mūžu.

—Par kādu tēmu gatavojāt savu promocijas darbu vēstures zinātņu doktores grāda iegūšanai?

—Mans darbs saucās «Latgaļu kultūras veidošanās dzelzs laikmetā 1. – 12. gadsimtā». Senatnē latgaļi dzīvoja arī Vidzemē un Krievijā.

—Ko arheologam nozīmē brīvais laiks un ar ko jūs to aizpildāt?

—Savus atvaļinājumus es lielākoties pavadu kārtējās ekspedīcijās un kopā ar studentiem. Tas ir mans darbs un arī atpūta — jaunas vietas, vasara, nakšņošana brīvā dabā. Līdzīgu parasti nēmu savus bērnus. Man ļoti patīk arī puķu audzēšana, floristika. Diemžēl, kad rudenī atgriežos no ekspedīcijas, nākas secināt, ka no puķu dārza nekas nav palicis pāri, jo pa vasaru tās palikušas bez kopšanas. Tomēr nevaru iedomāties māju bez latviskām, sen audzētām puķēm — bez flokšu, bez puķeņu krūma.

L. Rancāne

LAUKSAIMNIEKIEM

ES un valdība vēlas naturālo saimniecību pārstrukturizāciju

Eiropas Savienības Lauksaimniecības struktūru komiteja atbalstījusi Latvijas Lauku attīstības plānu (LAP) Lauku attīstības programmas īstenošanai, kas paredz 410 miljonu eiro lielu finansējumu šīs programmas mērķu realizācijai no 2004. līdz 2006. gadam.

Plāna īstenošanas mērķis ir paaugstināt lauku saimniecību ienākumu līmeni, attīstīt un paaugstināt ražošanas efektivitāti lauku saimniecībās, ievērojot vides prasības, dažādot lauku ekonomiskās aktivitātes un ienākumus, saglabāt lauku apdzīvotību.

LAP pirmā prioritāte ir efektīvas, elastīgas un resursus ilgtspējīgi izmantojošas lauku ekonomikas attīstība. Tās realizācijai plānoti vairāki pasākumi. Viens no tiem ir «Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizācijai».

Kāpēc nepieciešams atbalsts

Pašlaik Latvijā ļoti lēni pieaug ar lauksaimniecisko ražošanu nesaistītu aktivitāšu attīstība lauku saimniecībās, jo lauku ekonomikā dominējošajai lauksaimniecībai ir salīdzinoši ierobežotas alternatīvas, lauku iedzīvotājiem trūkst finanšu kapitāla, ideju un zināšanu uzņēmējdarbībā, lai attīstītu jau esošās un apzinātu visas iespējamās nozares. Atbalsta saņemšanas iespējas pasākumā «Atbalsts daļēji naturālo saimniecību pārstrukturizācijai» ļaus kāpināt to saimniecību jaudu, kuras līdz šim saņēmušas nelielu atbalstu no kredītiestādēm un investīciju pasākumiem. Lauku atbalsta dienesta viedoklis ir tāds, ka minētais pasākums sekmēs komerciālu un konkurētspējīgu lauku saimniecību attīstību un papildu ienākumu avotu atrašanu.

Par to, kāds būs gaidāmais atbalsts un kas tā saņemšanai jāzina daļēji naturālo saimniecību īpašniekiem, sīkāk stāsta Preiļu

lauksaimniecības konsultāciju biroja ekonomiste Lidija Pundure.

Atbalstāmās aktivitātes

Sākot rakstīt projektu, tā iesniedzējam vispirms ir jāpievērš uzmanība tam, vai ir bijusi iesniegta ienākumu deklarācija par 2003. gadu. Uz atbalstu var pretendēt fiziskas un juridiskas personas, kas veic saimniecisku darbību un saimniekošanas apgrozījums (neskaitot subsīdijas) par pēdējo noslēgto gadu ir vismaz 1000 eiro, pie tam ieņēmumi no lauksaimnieciskās ražošanas veido vismaz 50% no kopējās saimnieciskās darbības apgrozījuma.

Atbalsta apjoms paredzēts 1000 eiro gadā un tiks izmaksāts piecus gadus pēc kārtas. Tas būs kā kompensācija un var tikt izmantots ieguldījumiem pamatlīdzekļos – jaunu iekārtu un aprīkojumu iegādei, ēku būvniecībai, rekonstrukcijai un atjaunošanai, nepieciešamo būvmateriālu iegādei, lopu pirkšanai un ilggadīgo stādījumu ierīkošanai.

Atbalsta saņemšanas nosacījumi

L.Pundure uzsver, ka tomēr ne jebkurš daļēji naturālās saimniecības īpašnieks varēs saņemt atbalstu. Tas pienāksies tikai tajā gadījumā, ja pretendents spēs pierādīt savas saimniecības dzīvotspēju. Projekta ietvaros ir jāparedz pozitīva naudas plūsma piecu gadu periodā, sākot no trešā gada. Būtiski ir zināt, ka trešajā projekta realizācijas gadā saimniecības ieņēmumiem jāpieaug vismaz par 30%.

Zemniekiem ir jāreķinās ar to, ka projekta apstiprināšanas gadījumā būs stingri jākārt dokumentācija, grāmatvedības lietas un katru gadu Lauku atbalsta dienestā jāiesniedz pārskats par veiktajiem ieguldījumiem.

Naudu varēs saņemt jau janvārī

Projektu iesniegšanas pirmais

termiņš šogad ir 1. oktobris. Līdz šim datumam iesniegtu un atbalstīto projektu autori kompensāciju varēs saņemt jau nākamā gada janvārī. Otrais projektu pieņemšanas termiņš ir 1. decembris, tadā gadījumā atbalstu būs iespējams saņemt nākamā gada martā. Tiek plānots, ka turpmākajos gados naudu varēs saņemt augustā.

Kas solīts, tas jāpilda

Lauksaimniecības konsultāciju biroja ekonomiste uzsver, ka projektā ietvertajiem mērķiem zemniekiem jāklūst gluži kā par likumu. Ja, piemēram, noteiktais mērķis bija jauna piena dzesētāja iegāde, tad šis dzesētājs arī jāiegādājas. Ja plānota piena lopu skaita palielināšana, nedrīkst pirkt, teiksim, aitas. Tas nozīmē, ka projekta gaitā mērķus mainīt vairs nedrīkstēs.

Svarīga nianse ir tas, ka atbalsta saņemējam pašam būs jāsedz pievienotās vērtības nodoklis.

Zemniekus kontrolēs

No 2004. līdz 2006. gadam šim pasākumam paredzētais ES finansējums ir 31 miljons eiro. Taču pagaidām vēl ir vairākas neskaidrības, piemēram, par to, vai naudu būs iespējams izlietot zemes iegādei, kā arī, teiksim, elektropādesveides sakārtošanai daļēji naturālajās saimniecībās.

Zemniekiem jābūt gataviem, ka projekta īstenošanu kontrolēs Lauku atbalsta dienests. Pirmās kontroles paredzētas 2006. gadā, tiks pārbaudīts, kā veiktas projektā ietvertās aktivitātes. Īpaša uzmanība tiks pievērsta saimniecības ieņēmumu palielinājumam, pareizi nokārtotiem darījumiem apliecinājošiem dokumentiem. Iespējamās arī fiziskās kontroles saimniecībās.

L.Pundure atzīst, ka zemnieku interese par atbalstu daļēji naturālajām saimniecībām ir liela. Taču lielāko daļu no potenciālajiem projektiem iesniedzējiem baida tas, vai viņi spēs izpildīt visus atbalsta saņemšanas nosacījumus.

Piena kvotu darījumiem jauna kārtība

Ministru kabinets grozīja kārtību, kādā tiek veikti darījumi ar piena kvotām, to administrēšanas un kontroles, kā arī naudas soda aprēķināšanas un iekasēšanas kārtību.

Saskaņā ar ES noteikts, ka piena ražošanas kvota sadalīta piegādes kvotā, tiešās tirdzniecības kvotā, pastāv arī piena kvotas nacionālā rezerve.

Latvijai piešķirtā kopējā piena ražošanas kvota 2004./2005. gadam ir 695 300 tonnas, no tās 468 900 tonnas ir piegādes kvota un 226 400 tonnas piena – tiešās tirdzniecības kvota.

Sākusies programmas «Skolas piens» ieviešana

Zemkopības ministrijas Lauksaimniecības departaments sagatavojis informatīvo materiālu par programmas «Skolas piens» ieviešanu Latvijas vispārīgajās skolās un pirmsskolas bērnu izglītības iestādēs.

veic produktu piegādi izglītības iestādei.

Atbalstu varēs saņemt par sekojošiem produktiem:

✓ termiski apstrādāts pilnpiens (ar tauku saturu virs 3,5%);

✓ termiski apstrādāts puskrejots piens (ar tauku saturu no 1,5 līdz 1,8%);

✓ jogurts (ražots no pilnpiena vai puskrejota piena).

Ministru kabineta 2004. gada 29. jūnija noteikumi nr. 563 paredz kārtību, kādā tiek piešķirts, administrēts un uzraudzīts Eiropas Savienības atbalsts piena produktu piegādei izglītājamiem vispārējās izglītības iestādēs. Šie noteikumi izstrādāti, pamatojoties uz Eiropas padomes 1999. gada regulu nr. 1255/1999 par piena un piena produktu kopējo organizāciju, Eiropas Komisijas 2000. gada 11. decembra regulu nr. 2007/2000, kas nosaka sīki izstrādātas normas attiecībā uz piena un noteiktu piena produktu piegādes mācību iestāžu audzēkņiem, un citiem dokumentiem.

Programmā paredzēts, ka Eiropas Savienības atbalsta pretendenti var būt:

✓ izglītības iestāde – pirmsskolas izglītības, pamatizglītības, vidējās izglītības;

✓ piena produktu izplatītājs vai ražošanas uzņēmums, ja tas pats

Saskaņā ar Pievienošanās ES līguma VIII pielikuma 4. sadaļas «Lauksaimniecība» A nodaļas 2. punktu, Latvija līdz 2009. gada 1. maijam drīkst vietējā tirgū izplatīt piena produktus ar atšķirīgiem tauku saturiem, nekā tas noteikts ES likumdošanā. Tas nozīmē, ka attiecībā uz «Skolas pienu» pilnpiens ir ar 2,5% tauku saturu, puskrejots piens – 2% tauku saturs.

Atbalstu administrē Lauku atbalsta dienests. Jāņem vērā, ka piena produktiem jābūt ražotiem uzņēmumā, kas atzīts dalībvalsts kompetentā iestādē. Produkta iepakojums noteikts nacionālajā likumdošanā – vienreizējās lietošanas kartona vai plastmasas iepakojums un tam ir jābūt tilpumā līdz 250 ml (viens porcija) vai virs 250 ml (sadalīšanai porcijās).

Maksimālās cenas programmas ietvaros un ES atbalsts

Produkts	Porcijas cena iepakojumā līdz 250 ml (LVL)	Porcijas cena iepakojumā virs 250 ml (LVL)	ES atbalsts par 100kg produkta (EUR)
Termiski apstrādāts pilnpiens (I kategorija)	0,13	0,04	23,24
Termiski apstrādāts pilnpiens ar piedevām (I kategorija)	0,13	0,05	23,24
Termiski apstrādāts puskrejots piens ar vai bez piedevām (V kategorija)	0,13	0,04	17,58
Pilnpiena jogurts (I kategorija)	0,17	0,12	23,24
Puskrejots piena jogurts (V kategorija)	0,17	0,12	17,58

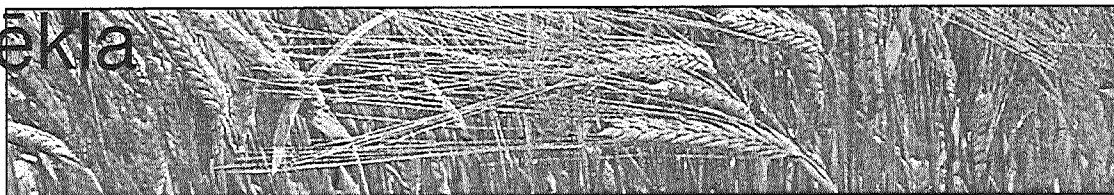
Jāgatavo sertificēta sēkla

Ikviena zemes kopēja cenšas iegūt augstāku ražu, tāpēc vēlas visu izdarīt atbilstoši agrotehniskajām prasībām. Kaut gan optimālie ziemāju sējas termiņi jau tuvojas beigām, iesaku padomāt par sertificētas sēklas šķirnes izvēli.

Uzsākot sēklas ražošanu, jāņem vērā šķirņu saimnieciskās īpašības, graudu pircēju prasības un savas iespējas: tehnikas un kalšu saimniecības nodrošinājums, kā arī augsnes mehāniskais sastāvs. Šogad, veicot lauku apskates Preiļu rajona sēklaudzēšanas saimniecībās, konstatēts, ka pārsvarā rajonā tiek audzēti ziemas kvieši – 'Garmonija' un 'Zentos', kā arī

rudzi 'Kaupo' un 'Duoniai'. Rudzu sējumos problēmas rada augu inficēšanās ar melnajiem graudiem. Inficēto augu skaits bāzes sējumos nedrīkst pārsniegt 15, bet sertificētas kategorijas sējumos – 20 augu uz 100 kvadrātmetriem. No šī gada ziemāju sēklai, pamatojoties uz dzīvotspējas rādītājiem, tiek izsniegts «Pagaidu sēklu sertifikāts», kura derīguma termiņš ir līdz sēklu dīgļspējas pilnai pabeigšanai. Pēc tam tiek izsniegts jauns dokuments, ar kuru anulē pagaidu sertifikātu. Tāpēc ziemāju sēkla sertifikācijai jāgatavo pēc iespējas ātrāk.

Sēklaudzētājiem regulāri jāveic ieraksti lauku vēstures grāmatā,

kā to nosaka Sēklu aprites likuma 4. panta pirmās daļas 1. punkts. Katrā sēklaudzēšanas saimniecībā jābūt sēklu uzskaites žurnālam, kurā jāapkopo dati par katras sēklu partijas izmantošanu. Nedrīkst aizmirst arī par licences līgumiem ar šķirņu uzturētāju vai pilnvaroto pārstāvi. Tie ir galvenie dokumenti, kas nepieciešami, lai varētu nākošajā gadā pieteikt sējumus lauku apskatēm, nodarboties ar sēklaudzēšanu un sēklu tirdzniecību.

Katru gadu sēklaudzētāji līdz 15. maijam (par sagatavoto vasarāju)

un līdz 15. oktobrim (par sagatavoto ziemāju sēklu) iesniedz pārskatus Valsts augu aizsardzības dienestā. Par ar sertificētu sēklu apstiprinājumu – attiecīgi līdz 15. jūnijam un 15. novembrim. Bioloģiskās lauksaimniecības sēklaudzētāji katru gadu Valsts augu aizsardzības dienestā sniedz informāciju par bioloģiskās sēklas krājumiem pa šķirnēm – 31. janvārī, 28. februārī, 31. martā un 31. augustā.

Ja sēklaudzētājs divu gadu laikā Valsts augu aizsardzības dienestā

nav iesniedzis pieteikumu sēklu sertifikācijai, tad viņu var izslēgt no Sēklaudzētāju un sēklu tirgotāju reģistra.

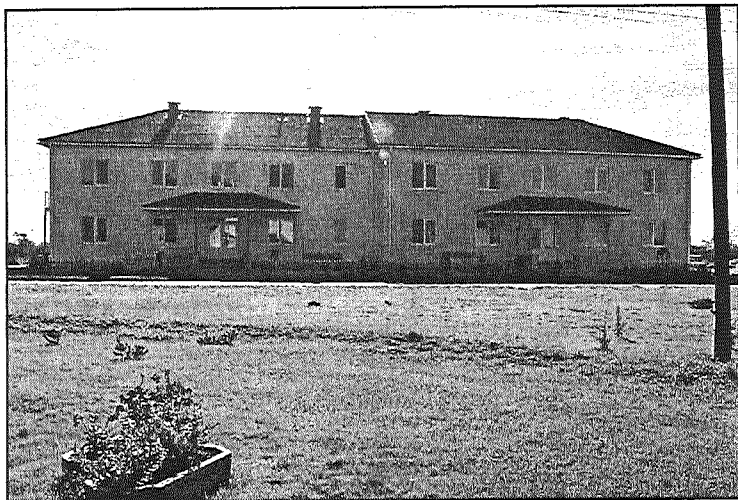
Lai nodrošinātu augstu un kvalitatīvu ražu iegūšanu, jāsej sertificēta sēkla. Tāpēc jau laikus jāpārliecinās arī par vasarāju sēklas kvalitāti nākamā pavasara sējas laikā.

L.Šostaka,
Valsts augu aizsardzības dienesta Latgales reģionālās nodaļas sēklu kontroles daļas inspektore

Skolas pārvērtības četrus gadu laikā

● Pirms četriem gadiem šis modernās ēkas vietā (attēlā pa kreisi) slējās vecs grausts, bet šo māju (attēlā pa labi) Rudzātu pagasta Lūzeniekos nemaz nebija. Tagad visās trijās ēkās brīvo laiku pēc mācību stundām pavada Rudzātu speciālās internātskolas bērni. Te viņi rotaļājas, atpūšas, pilda mājas darbus, nakšņo. Sadržes apstākļi pietuvināti mājas apstākļiem, bet daudziem tie ir nesalīdzināmi labāki nekā pašu mājās. Kopmītņu ēku istabās ir modernas mēbeles, jaunāko modeļu sadzīves tehnika, mūsdienīgas dušas un tualetes.

Rudzātu speciālā internātskola pēdējo četrus gadus laikā pārvērtusies līdz nepazīšanai. Skolas saime, — skolēni un pedagogi, kuru mācību diena un pēctundū brīvais laiks kādreiz aizritēja skolas galvenajā ēkā vai arī samērā nepievilcīgajā un neiekārtotajā skolas teritorijā, tagad var izmantot vairākas jaunas, modernas ēkas ar vislabāko aprīkojumu un mēbelēm. Līdz nepazīšanai izmainījusies skolas apkārtnē. Pārvērtības skolas dzīvē notikušas ar Latvijas Bērnu fonda (LBF), valdības, Preiļu rajona padomes un sponsoru palīdzību.

Jau 2000. gadā, kad sākās Rudzātu speciālās internātskolas attīstības projekts, tika atjaunota dzīvojamā ēka, kurā iekārtoja kopmītņu daļai no jaunākajiem bērniem, kas līdz tam dzīvoja skolas ēkā. Mājas renovācija izmaksāja 44 200 latus. Par nepieciešamo līdzekļu sagādāšanu parūpējās Latvijas Bērnu fonds. Tika labiekārtota arī renovētās mājas apkārtnē.

2003. gada maijā tika nodots ekspluatācijā divas kopmītņu ēkas, kuru celtniecības darbi sākās 2002. gada septembrī. Mājas izmaksāja 174 313 latus. Šos līdzekļus sagādāja Latvijas Bērnu fonds. Par rajona padomes līdzekļiem tika veikta teritorijas labiekārtošana. Skola parūpējās par moderna rotaļu un spēļu laukuma ierīkošanu. Līdzekļus 7558 latu apmērā skola saņēma arī no Izglītības un zinātnes ministrijas, Latgales attīstības programmas. Šajā gadā tika veikts arī skolas palīgēku remonts, kam ar LBF pūlēm tika sagādāti 11 654 lati.

2004. gads skolai Rudzātās nāca ar diviem lieliem jaunumiem. Pavasarī tika uzbūvētas darbnīcas kokapstrādes arodapmācības apgūvei. Latvijas Bērnu fonds apmaksāja to celtniecību 85 278 latu apjomā. No valsts investīciju fondiem kokapstrādes darbnīcu iekārtām piešķirti 9100 lati. 6000 latus darbnīcu iekārtošanai piešķīra LBF. Par LBF sagādātajiem līdzekļiem — 8651 latu — tika veikta arī teritorijas sakārtošana. Vienlaikus sākās arī teritorijas labiekārtošana ap skolas galveno ēku, kam līdzekļus piešķīra rajona padome, kā arī jaunā rehabilitācijas centra celtniecība. Šomēnes tas tika nodots ekspluatācijā. Latvijas Bērnu fonda centra celtniecībā ieguldīja 63 587 latus. Centra iekārtošanai no valsts investīciju līdzekļiem piešķirti 19 700 lati. Daļa no šīs summas atvēlēja arī ēdamzāles remontam.

Aizvadītajā sestdienā Rudzātās apmeklēja vairākas prominentas personas, kas ieradās uz speciālās internātskolas attīstības projekta kārtējā posma prezentāciju. Vienlaikus notika skolas rehabilitācijas centra un darbnīcu atklāšana. Rudzātu speciālās internātskolas direktore Gunta Jaudzema skolas audzēkņus, viņu vecākus un pedagogus vārdā teica paldies visiem, kas vairāku gadu laikā snieguši morālu atbalstu un materiālu palīdzību lielo pārmaiņu īstenošanā. Pateicības saņēma 8. Saeimas priekšsēdētāja Ingrida Ūdre, Labklājības ministre Dagnija Staķe, Latvijas Bērnu fonda patronese Aina Ulmane, bet vissirsnīgākie paldies vārdi pienācās Latvijas Bērnu fonda prezidentam Andrim Bērziņam. Tieši Andris Bērziņš ir tas cilvēks, bez kura iniciatīvas, enerģijas un atbalsta pārvērtības Rudzātās nebūtu notikušas. Andris Bērziņš spēja ieinteresēt

● Svētku dienā, kad tika prezentēts jaunais rehabilitācijas centrs, skolas kolektīvu un ciemiņus priecēja akciju sabiedrības «Latvijas gāze» iedegta lāpa. Dīmežēl stiprā vēja dēļ nesānā vizināšanās ar gaisa balonu, taču jautrības pietika arī piepūšamajās atrakcijās.

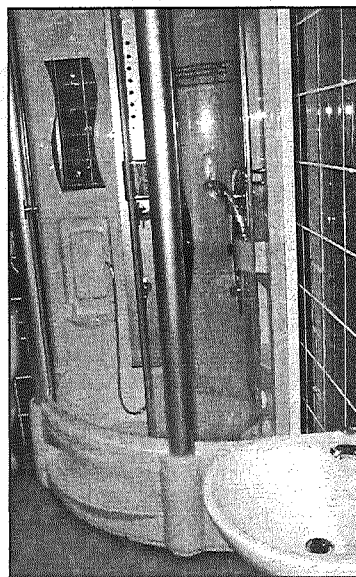

● Vēsturisks brīdis — pie jauno darbnīcu ēkas valdības, 8. Saeimas, Vācijas Kristīgā Bērnu fonda, rajona padomes, izglītības pārvaldes, pašvaldību un skolas pārstāvji. Pirmajā rindā pirmais no labās — LBF prezidents Andris Bērziņš.

● Par kokapstrādes darbnīcu modernajām iekārtām priecājas labklājības ministre Dagnija Staķe (no kreisās), 8. Saeimas priekšsēdētāja Ingrida Ūdre, Rudzātu speciālās internātskolas direktore Gunta Jaudzema, akciju sabiedrības «Latvijas gāze» prezidents Adrians Dāvis. Skola nupat saņēmusi licences divu jaunu programmu: pavāres palīdzība (meitenēm) un galdnieka palīgs (zēniem) apmācībai.

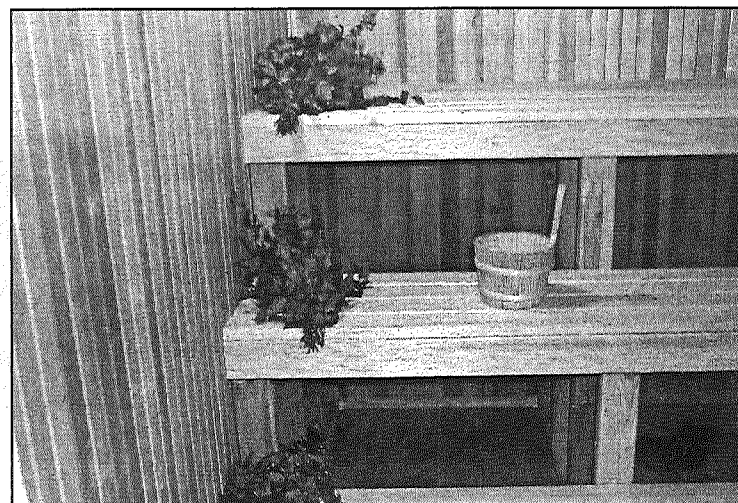
arī Vācijas Kristīgo bērnu fondu un tā vadītāju Jorņu Ziegleru, kas uzsāka aktīvu līdzdarbību līdzekļu un ziedojumu vākšanā Rudzātu skolai. Jorņš Ziegler ar saviem atbalstītājiem un sponsoru grupu ne reizi vien šajos gados ir ciemojies Rudzātās, iezīmējot jaunas robežas turpmākai sadarbībai un savus solījumus ir sekmīgi izpildījis. Projekta prezentācijā sirsnīgs paldies tika teikts arī Preiļu rajona padomei, bez kuras materiālās palīdzības nebūtu notikusi skolas apkārtnes labiekārtošana. Šo darbu gaitai nepārtraukti sekoja rajona padomes priekšsēdētājs Arvids Soldāns un izpilddirektore Aina Pastore. Savu ieguldījumu kopējā lietā devusi akciju sabiedrība «Latvijas Gāze» un Rīgas Hansa Rotari klubs, kā arī citi sponsori.

L. Rancāne
Foto: T. Elste

● Rudzātu speciālā internātskola top par paraugskolu Latvijā bērniem ar garīgās attīstības traucējumiem. Attēlā jaunais rehabilitācijas centrs.

● Rehabilitācijas centrā bērni katru dienu veiks ārstniecisko vingrošanu, fizioterāpijas kabinetā saņems veselības uzlabošanai nepieciešamās procedūras, bet reizi mēnesī varēs izmantot arī pirts jaukumus. Gan modernā dušā, gan uz lāvas ar slotām un ķipišiem.

Rušonas pagastā

■ **ATSAKA PABALSTA PIEŠKIRŠANU.** Sēdē izskatīti divpadsmit pagasta iedzīvotāju iesniegumi par vienreizējā pabalsta piešķiršanu bērnu apģērba un skolas piederumu iegādei. Deputāti nolēma atteikties pabalstu piešķiršanu līdz sociālā darbinieka atzinuma sagatavošanai, kurš pamatojoties uz sociālās palīdzības likuma 35. pantu, veiks dzīves apstākļu apsekošanu un aizpildīs ienākumu deklarāciju. Ja ģimenes tiks atzītas par trūcīgām, jautājumu atkārtoti izskatīs nākošajā sēdē.

■ **IZSNIEGTAS ATĻĀUJAS INDIVIDUĀLAJAM DARBAM.** Pašvaldības deputāti izskatīja piecus iesniegumus ar lūgumu atļaut nodarboties ar individuālo darbību kokapstrādes pakalpojumu sniegšanā. Atļauju saņēma S. Daniļovs, A. Sajakins, A. Čubrevičs, I. Dzenis un G. Daniļovs. Ar individuālo darbu viņiem atļauts nodarboties laika periodā no 2004. gada 1. septembra līdz 2005. gada 31. augustam.

■ **APSTIPRINĀ IEPĪRKUMU KOMISIJAS PROTOKOLU.** Apstiprināts iepirkumu komisijas protokols tehniski ekonomiskā pamatojuma izstrādei ūdensapgādes un attīrīšanas iekārtu renovācijas projekta otrā posma projektēšanas un celtniecības darbiem. Patlaban pagastā tiek pabeigts pirmais posms, kura rezultātā tika sakārtota ūdensapgāde Kastīres un Gaļmuizā apdzīvotajās vietās, attīrīšanas iekārtas ciematā. Projekta otrā posma ietvaros tiek strādāts pie tehniski ekonomiskā pamatojuma izstrādes Kastīres ciemata attīrīšanas iekārtu uzbūvei.

■ **ATBALSTĪS LATVIJAS VIDES AIZSARDZĪBAS FONDAM IESNIEGTOS PROJEKTUS.** Deputāti nolēmuši atbalstīt divus Latvijas Vides aizsardzības fondam iesniegtos projektus: «Teorētisku un praktisku nodarību cikls Rušonas pamatskolas bērniem un viņu vecākiem «Veselības pamats ir dzīva informācija par dabu», ko sagatavojusi Rušonas pamatskola, un «Geļenovas parka eksotisko koku sugu izziņas taka», ko izstrādāja Rušonas pagasta padomes Tūrisma informācijas un uzņēmējdarbības atbalsta centrs. Projektu no pašvaldības budžeta piešķirts līdzfinansējums 443,36 latu apmērā.

■ **SEGS SKOLĒNU ĒDINĀŠANAS IZDEVUMUS.** Padomes sēdē nolēmts piešķirt līdzekļus 240 skolēnu ēdināšanas izdevumu segšanai 480 latu apmērā pagasta teritorijā esošajās skolās. Lēmums attiecas arī uz pagasta bērniem, kas mācās citās vispārīgizglītojošajās skolās.

■ **PIEŠKIR LĪDZEKĻUS BRAUKŠANAS BIĒŠU APMAKSĀI.** Pašvaldības deputāti pieņēma lēmumu piešķirt līdzekļus 360 latu apmērā pagasta teritorijā dzīvojošajiem skolēniem sabiedriskā transporta braukšanas biļešu apmaksai no 2004. gada 1. augusta līdz 2004. gada 31. decembrim.

■ **APSTIPRINA SPĒRTA SVĒTKU NOLIKUMU.** Apstiprināts nolikums pagasta sporta svētku organizēšanai un līdzekļu izdevumu tām. Sporta svētki notiks 25. septembrī pulksten 13.00 Rušonas pagasta «Silmalās». Pasākuma noslēgumā būs atpūtas vakars ar iespēju apmeklēt pirti.

■ **BAŠĶU CIEMA IEDZĪVOTĀJUS UZTRAUC MAKSĀJUMU LIELUMS.** Pagasta padome izskatīja Bašķu ciema likvidējamās SIA «Tāuma Eikša» iedzīvotāju iesniegumu par augstājiem komunālajiem maksājumu tarifiem, ko iekasē SIA «Līves». Nolēmts griezties valsts aģentūrā «Maksātspējas administrācija» jautājuma izskatīšanai kredītoru sapulcē.

■ **ATTEICĀS NO PIRMPĪRKUMA TIESĪBĀM.** Pagasta padome izskatīja trīs nekustamā īpašuma pirkuma – pārdevuma līgumus. Pieņemts lēmums atteikties no pirmpirkuma tiesībām uz trim nekustamajiem īpašumiem.

Vasara burciņās un krāsainas klases

Rušonas pamatskolā jau pirmajā darba nedēļā paralēli mācībām skolēni un skolotāji tika rosināti uz citām aktivitātēm. Visas klases piedalījās konkursā «Mūsu krāsainā klase». Tā laikā telpas bija jāizrotā ar kompozīcijām, ziediem, krāšņumaugiem. Kopējais izskats tika vērtēts no estētiskā viedokļa, pēc darba ietilpīguma, oriģinalitātes. Skolēniem vajadzēja žūriju pārliecināt arī ar stāstījumu par savu darbu. Bet skolotāja Anita Prikule kļuva par uzvarētāju konkursā «Vasara burciņā». Skolotāji uz skolu nesa ogas, dārzeņus un augļus marinētā, konservētā un vārietā veidā. Viņu kulinārijas spējas vērtēja speciāla žūrija. Anitas Prikules sagatavotajā želejas burciņā bija gandrīz vai visi vasaras augļi un dārzeņi. Savukārt 24. septembrī Rušonas pamatskolas 4. – 9. klases skolēni dosies ekskursijā uz Vidzemi.

INFORMĀCIJA

Iespēja iepazīties ar Čehijas kultūru un vēsturi Preiļos

Ceļojumu pa Latviju turpina Čehijas Nacionālās bibliotēkas izstāde «Kārļa IV kultūra centrā un perifērijā», ko organizē Latvijas Nacionālā bibliotēka un Čehijas Republikas vēstniecība. 10. septembrī tā tika atklāta Preiļos, kas ir septītā pilsēta desmit pilsētu sarakstā, ieskaitot Rīgu, kur ar šo izstādi var iepazīties. Izstāde izvietota Preiļu kultūras nama mazajā zālē. Uz atklāšanu bija ieradies Čehijas Republikas vēstnieks Latvijā Jans Finferle.

Izstādē ir eksponētas Čehijas Nacionālās bibliotēkas krājumu materiālu reprodukcijas, kas stāsta par Kārļa IV (1346. – 1378. gads) un viņa pēcteča (1378. – 1419.) valdīšanas laiku čehu zemēs un Romas impērijā. Atklājot izstādi, vēstnieks Jans Finferle atzina, ka šis laiks bija izšķirošs un ļoti nozīmīgs toreizējai Viduseiropai un Austrumu Viduseiropai, tā sauktajai «jaunajai Eiropai», ko simboliski varētu attiecināt arī uz mūsdienu pārmaiņām Latvijā un uz Eiropas paplašināšanos.

Izstādes materiāli izvietoti uz desmit planšetēm, kuru nosaukumi atklāj to saturu: «Kārļa IV darbi» (divas planšetes), «Galma hronika», «Muižnieku ideoloģija», «Pilsētas», «Baznīcas», «Rakstniecība», «Attiecības ar ziemeļiem un ziemeļaustrumiem». Izstādes atklāšanā piedalījās arī Preiļu novada domes priekšsēdētājs Jānis Eglītis un citi pašvaldības vadītie darbinieki, Preiļu intelīģences pārstāvji. Vēstnieku un viņa pavadoņus priecēja Preiļu Valsts ģimnāzijas folkloras ansambļa

● Izstādē «Kārļa IV kultūra centrā un perifērijā» tēmu kopīgai sarunai atraduši Čehijas Republikas vēstnieks Latvijā Jans Finferle un Preiļu Valsts ģimnāzijas kultūras vēstures skolotāja Anna Svile. Foto: M. Rukosjuvs

izpildītās dziesmas.

Latvijas Nacionālo bibliotēku un Čehijas Nacionālo bibliotēku saista jau gadiem ilga draudzība un sadarbība profesionālajā jomā. Ir noslēgts sadarbības līgums, kas paredz arī regulāru apmaiņu ar izstādēm. Latvijas Nacionālā bibliotēka Čehijā jau eksponējusi divas izstādes: 2000. gadā tā bija «Latvijas laika grāmata», bet šī gada pavasarī vienlaikus ar pasaules hekoja čempionātu Prāgā varēja skatīt izstādi «Latvijas grāmatu māksla».

Čehijas Nacionālās bibliotēkas sagatavotā izstāde Latvijā ir pirmā. Patlaban abu bibliotēku sadarbības turpinājumā tiek gatavots darbs «Latviešu – čehu literārie sakari». Projekta noslēgums paredzēts

nākošajā gadā, 18. novembrī Prāgā, bet pēc tam materiāli būs skatāmi arī Brno un Rīgā, bet iespējams, ka arī Preiļos.

Pēc oficiālās atklāšanas Čehijas Republikas vēstnieks Latvijā Jans Fiferle atbildēja uz dažiem «Novadnieka» korespondentes jautājumiem saistībā ar Latviju, Latgali un arī krievu valodu, kuru vēstnieks labi pārvalda.

—Jā, es esmu pirmo reizi Latgalē, taču ne pirmo reizi Latvijas reģionos, — teica vēstnieks, — jo vēlos un uzskatu, ka tas ir mans pienākums – gūt plašu priekšstatu par visiem valsts reģioniem. Latvijā vēstnieka pienākumus veicu kopš pērnā gada septembra, un šajā laikā esmu sapratis, cik skaista ir jūsu zeme un pilsē-

tas. Preiļos esmu ieradies ne tikai tāpēc, lai atklātu izstādi, bet arī, lai iepazītos ar pilsētas mēru, viņa kolēģiem un iedzīvotājiem, un lai varētu nodibināt sadarbību ar jūsu reģiona citām pilsētām.

Krievu valodu esmu apguvis skolā, jo kādreizējā Čehoslovākijā, sākot no 4. klases, skolēniem obligāti bija jāmacās krievu valoda. Latviešu valodu protu daļēji, saprotu izlasīto avīzēs un žurnālos, bet latviski runāt vēl nevaru. Ceru, ka ar laiku to iemācišos.

Jans Finferle atzina, ka Latvijā nav nekā tāda, kas viņam nepatīktu. Te ir lieliski cilvēki, viņš teica, jaukas attiecības starp viņiem, brīnišķīga daba, galvaspilsēta, valsts.

L. Rancāne

Izstāžu komplekss «Rāmava» aicina uz gadskārtējo izstādi

7. oktobrī pulksten 11.00 izstāžu kompleksā «Rāmava» tiek atklāta gadskārtējā, šoreiz jau trīspadsmitā, starptautiskā izstāde «Lauksaimniecības tehnika 2004. Lauku sēta 2004.»

Izstāde būs apskatāma katru dienu līdz 10. oktobrim. Interesenti varēs aplūkot zemes apstrādes tehniku, mežizstrādes tehniku un materiālus, kā arī tehniku lopkopības uzņēmumiem, enerģētisk-

kās iekārtas, jaunumus lauksaimniecības un zivsaimniecības produktu pārstrādē, darba aizsardzības inventāru un darba apģērbus. Izstādes tematiku papildinās informācija par dārzu, parku, ainavu veidošanu (dārza mēbeles, kamīni, žogi, diķi, baseini, strūklakas). Atsevišķi stendi atvēlēti celtniecībai – materiāliem un aprīkojumam, ūdensapgādei un notekūdeņu attīrīšanai, ceļu būvei un kopšanai, kā arī tādiem jautājumiem kā bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, atkritumu savākšana un pārstrāde.

Izstādes laikā paredzēta plaša semināru programma. Tālrunis uzziņām 7600409.

JAUTĀJUMS

«Par kādām divām lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvajām sabiedrībām «Novadnieks» rakstīja 2004. gada septembrī?»

Kurš pirmais pareizi atbildēs uz šo jautājumu līdz 16. septembra plkst 10.00 pa tālruni 53 07058, saņems no «Novadnieka» divas bezmaksas ieejas kartes uz izstādi.

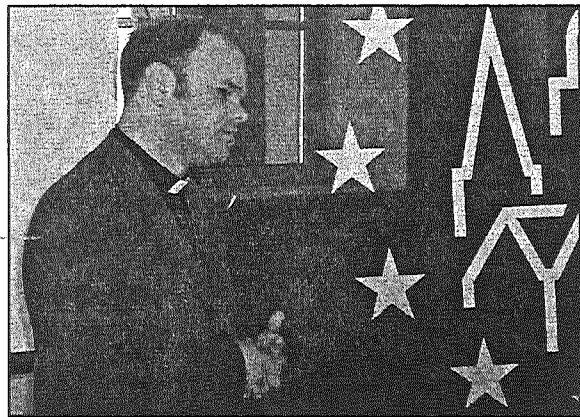
KULTŪRAS MANTOJUMS

Eiropas kultūras mantojuma dienām, kas Latvijā notika jau desmito reizi, katru gadu ir cita devīze. Preiļu rajonā šo dienu ietvaros sabiedrības uzmanība pievērsta gan Bērzgales koka baznīcai, gan J. Raiņa muzejam Jasmuižā, gan Raiņa bulvārim Preiļos, gan Pastaru vējdzirnavām, gan padomju laika kultūras mantojumam un citām lietām. Šī gada tēma bija «100 apdraudētie kultūras pieminekļi Latvijā», starp kuriem iekļauta arī Preiļu muiža. Vienlaikus interesentiem tika piedāvāta plaša izstāde par Borhu dzimtu, ko sagatavojuši Latvijas Nacionālā bibliotēka, Varakļānu novadpētniecības muzejs, Andrejs Naglis un Viktors Naglis.

Par Preiļu muižu citā rakursā

● Dzīvā vēstures stunda Preiļu skolēniem Eiropas kultūras mantojuma dienās. Foto: M. Rukosujs

● Dagdas katoļu draudzes prāvests Viktors Naglis uz Preiļiem atvedis plašu un arī interesantu materiālu klāstu par Borhu dzimtu un Preiļu muižu. Izstāde tapusi sadarbībā ar Andreju Nagli. No šīs izstādes dzimtu iepazīstam kā ievērojamus sava laikmeta zinātnes un mākslas pārstāvjus. Dzimtai piederēja unikāla bibliotēka ar 8000 vērtīgām dažādu nozaru grāmatām. Viktors Naglis ar interesantu stāstījumu prata aizraut Preiļu skolēnu auditoriju.

Tradicionālajās Eiropas kultūras mantojuma dienās, kas šogad Latvijā notika jau desmito gadu pēc kārtas, tēma bija saistīta ar 100 apdraudētajiem kultūras pieminekļiem. Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija apdraudēto pieminekļu sarakstā ierindojuši arī Preiļu muižu.

Uz kultūras mantojuma dienas zinātniskajiem lasījumiem, kas notika Preiļu kultūras namā, pārsvarā pulcējās skolēni. Dzirdētais un redzētais viņiem bija īsta vēstures stunda sava novada un pilsētas iepazīšanai. Ar aizraujošiem stāstījumiem par muižas kompleksu un Borhu dzimtu, ar kuras vārdu komplekss nesaraujami saistīts, uzstājās Dagdas katoļu draudzes prāvests Viktors Naglis. Par latgaļu apbedīšanas tradīcijām un Preiļu parkā atklāto kapsētu tikpat interesanti stāstīja vēstures zinātnieku doktore, arheoloģe Antonija Vilcāne.

Kāpēc prāvests no Dagdas pievērsies Borhu dzimtas un pilsētības vēsturei? Uz to jaunais garīdznieks pats sniedza atbildi, stāstot par saviem skolas gadiem, kad

nereti piedalījies Preiļos notiekošajos dziesmu un deju svētkos, un citos pasākumos. Jau toreiz ievērojis pilsētas simbolikā izmantoto veco vārdu motīvu. Bērniībā tas nemaz nešķīstis tik interesanti. Taču kādreiz gadījies Preiļu pili apskatīt sava tēva pavadībā, kurš ļoti daudz zinājis par Borhu dzīvi. Viņa stāstītais stipri atšķīrās no skolā mācītā par neželīgajiem muižkungiem, par vēstures puveklēm, apspiedējiem, kā tika dēvēti baroni un grāfi. Viktors atcerējās tēva stāstīto leģendu par grāfa neparastajām alkmiņa spējām. Viņam bijis arī «dzīvais zobens». Katrā Jāņu rītā viņš varējis izdarīt tā, ka pils diķi kļūst it kā pārklāti ar ledu, pa kuru varējis braukt. Otra leģenda stāsta, ka grāfs Borhs braucis ar karieti, kurā tikuši jūgti divpadsmit zirgi. Tēva stāstītās leģendas un reālie fakti par Borhu dzimtu zēnu tā aizrauš, ka vēlāk, studenta gados, viņš pastiprinātu uzmanību pievērsis vēsturei. Studiju gados pavadot Rīgā, par Borhiem vācis visas pieejamās ziņas. Atradis arī senu fotogrāfiju, kurā bijusi redzama kariete ar kaut kādiem divainiem dzelzs zābakiem priekšpusē. Izrādījies,

ka leģenda ir visistākā patiesība, jo fotogrāfijā redzamais braucamais piederējis grāfiem Borhiem, un tajā patiešām jūgti divpadsmit zirgi. Kučierim bija vajadzīgs daudz spēka, lai tos savaldītu, tāpēc ierīkoti speciāli dzelzs zābaki, kuros atsperties. Vēl viena leģenda stāstījusi, ka daiļā grāfiene Jadviga bijusi iemīlējusies kučierī.

Viktors Naglis rūpīgi pētījis šo dzimtu. Izstādē, kura pašlaik un vēl visu oktobri būs skatāma Preiļos, redzams dzimtas plašais ciltskoks kopš tās pirmssākumiem, materiāli par piederējušajiem īpašumiem dažādās Latvijas vietās. Preiļiem tuvākie šīs dzimtas atzarojumi ved uz Varakļāniem, Vidsmuižu (Galēniem). Materiāli savākti speciāli šim nolūkam rīkotā ekspedīcijā, kuras laikā noskaidrots, ka Borhi ir viena no vecākajām Eiropas dzimtām, kas cēlušies no Vestfāles Vācijā. Viena daļa no tās dzīvoja Vācijā, otra – Polijā, bet trešā – Livonijā, senās Latgales teritorijā.

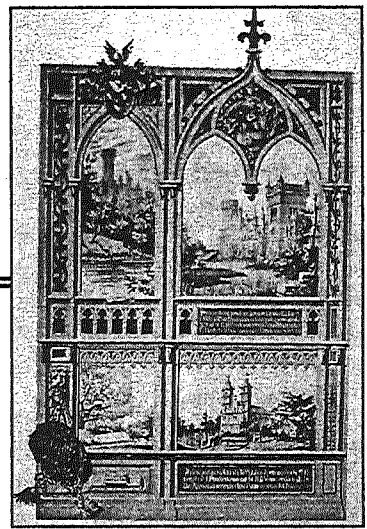
Viktors Naglis smalki izsekojis vēsturisko ceļu, kādā Borhu dzimta viduslaikos ienākusi un nostiprinājusies Preiļu apvidū. Jaunākos laikos dzimta sāka

pievērsties zinātnes lietām. Viena no spilgtākajām personībām bija Mihaels Johanness Borhs, kurš dzīvoja Varakļānos un bija viens no pirmajiem minerologiem, pētniekiem, literāts un mākslas pazinējs. Vēsturē atzīts par vienu no pirmajiem Livonijas zinātniekiem. Vēl tagad Varakļānu baznīcā esot krāšņs baznīcas trauks, kura pamatnē Borhs licis iestrādāt 33 ļoti vērtīgus minerāļus – dārgakmeņus.

Stāstot par ilgajiem pētījumiem, Viktors Naglis pieminēja arī to, ka nācies pamatīgi iedziļināties Varakļānu baznīcas senajos dokumentos un no Vācijas saņemtajos dzimtas ciltsrakstos, lai saprastu, ka Varakļānu un Preiļu muižas grāfi Mihaeli ir divas dažādas personības, ko arī laika ziņā šķir vismaz simts gadu starpība. Tāpēc viņš uzskata par nepieļaujamu, ja Varakļānu Mihaela dzimtas ģerboni attiecina uz Preiļu grāfu dzimtu, kā tas dažos gadījumos līdz šim darīts. Taču tas neattiecas uz vienu no ģerboņu simboliem – kraukļiem.

Ko šis putns, ko arī Preiļu pilsēta likusi savā ģerbonī, simbolizē, skolēniem jautāja pētījuma autors. Klātesošajiem atbilde bija skaidra, jo tagad jau kopš skolas sola mazajiem preiļiešiem tiek mācīts, ka krauklis ir gudrības putns. Viktors Naglis tam piekrita, tomēr papildinot, ka viduslaikos, kad ģerboņi veidoti, ļoti liela vara bija baznīcai, tāpēc vairākus un ģerboņos izmantoja kādus simbolus, kas parādās Svētajos rakstos, svētbildēs. Vecajā Derībā stāstīts par pravieti Eliju, kurš stipri pārdzīvoja par neuzticīgo tautu, kura neklausīja Dievam un dara sliktus darbus. Viņš nolēma aiziet tuksnesī. Tur dzīvojot, viņš nonāca badā. Dievs pie viņa sūtīja kraukļus, kas pienesā barību. Acīmredzot, šie putni Borhu ģerbonim izvēlēti no teoloģiskā viedokļa. Lai Preiļu un Varakļānu pilsētu ģerboņi nebūtu vienādi, varakļānieši savas pilsētas ģerbonī ir likuši lapsu. Arī tam ir sava nozīme, jo grāfs Borhs bija tik gudrs, ka Polijas karalis viņu kādu laiku bija iecēlis par diplomātu un savas izveicības dēļ tika sūtīts nokārtot dažādus starptautu konfliktus Polijas karalistes attiecībās ar kaimiņiem.

Latgalē viena no krāšņākajām baroka baznīcām atrodas Pasiēnē. Iesaku jums kādreiz to apmeklēt, teica Viktors Naglis, jo tur virs altāra sienas gleznojumā ieraudzīsiet savas pilsētas simbolu, Borhu dzimtas ģerboni – vairogu ar trim kraukļiem. Šo vietu dibinājis Preiļu muižkunga tēvs, kādreizējais Polijas karalistes vicekanclers Jānis Borhs, uzceļot Pasiēnes baznīcu un klosteri, kurš ir daudz vecāks nekā Aglonas dominikāņu klosteris. Kad dominikāņi sākuši celt Aglonas klosteri, muižnieki par to smējusies, un teikuši, — būvējiet vien.

● Reprodukcija no Latgales muižnieku sagatavotā albuma «Terra Mariana», kas 1988. gadā dāvināta Romas pāvestam.

Pasiēne piederēs muižniekiem, bet Aglona būs baznīca prastajiem ļaudīm. Diemžēl mūsdienās Pasiēne ir stipri panīkususi, un no senās grāfu godības tur nekas vairs nav palicis. Tomēr Preiļu muižnieki ir atbalstījuši arī Aglonas dievnama celtniecību. Ir ļoti krāšņs albums, ko Latgales muižnieki kādreiz pagatavoja dāvanai Romas pāvestam. Tas saucas «Terra Mariana» (Māras zeme). Albumā Aglonas bazilika ir attēlota kopā ar Preiļu pili.

Attēli no šī patiešām greznā albuma ir skatāmi arī izstādē.

Vecie Preiļu iedzīvotāji no savu vecmāmiņu stāstījumiem vēl joprojām glabā ziņas par kapsētu Preiļu parkā, pa kreisi aiz tā vārtiem Raiņa bulvāra galā. Pilsētas jaunāka gadagājuma iedzīvotājiem bija ļoti liels pārsteigums, kad 2000. gada rudenī, veicot saimnieciskus darbus un rokot tranšeju elektrokabeļiem, šeit tika uzieti apbedījumi. Par šajā kapu laukā veiktajiem darbiem stāstīja Antonija Vilcāne. Te netika izdarīti arheoloģiskie pētījumi, bet tikai saglabātas tas, kas bija izraknāts. Tehnika nesaudzīgi izjauca apbedījumu kārtību, jo ar ekskavatoru tika norakta viena apbedījumu rinda, tranšeja dažām kapavietām stiepās taisni pa vidu. Vienā tās malā atklājās galvaskausi, bet otrā – paliekas no kājām. Apbedījumi bija viena metra dziļumā un arī seklāki. Arheologi konstatēja 25 apbedījuma vietas, taču antropologi, izpētot atastos kaulus, atzina, ka, izrokot tranšeju, izpostīti 42 apbedījumi. Pēc apbedījuma vietā atrastajām monētām varēja noteikt, ka šī kapuvietā ierīkota 17. gs. otrajā pusē. Antonija Vilcāne klātesošajiem stāstīja arī par šajā laikā pastāvošajām apbedīšanas tradīcijām.

Pašlaik apbedījumu vieta ir neatpazīstama, tā nepiesaista tūristu un ekskursantu ievērību, jo šeit nav nedz attiecīgu norāžu, nedz arī kādas cita veida informācijas.

Par Preiļu muižas pils jaunāko laiku vēsturi pagājušā gadsimta vidū, kad šeit atradās divgadīgā lauksaimniecības skola, kultūras mantojuma dienas dalībniekiem stāstīja Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja speciāliste Natālija Pizele. Novada domes priekšsēdētājs Jānis Eglītis iepazīstināja ar muižas apbūves un parka nākotnes vīziju.

INFORMĀCIJA

Informācijas sabiedrības attīstības procesi Preiļu novadā

10. septembrī Preiļu novada darba vizītē apmeklēja Informācijas sabiedrības biroja vadītāja Ina Gudele. Novada domē viņa tikās ar pašvaldības vadītāju Jāni Eglīti, domes tehniskās nodaļas speciālistu Pēteri Romanovu, rajona galvenās bibliotēkas vadītāju Ināru Batarāgu, reģionālā datorcentra vadītāju Juri Ertu un rajona izglītības pārvaldes datortehniķi Valdi Lociku. Tikšanās laikā tika pārrunāti jautājumi par informācijas sabiedrības attīstības procesiem novadā – skolās, bibliotēkās un pašvaldībā.

Eiropai vajadzīga uz zināšanām balstīta sabiedrība

Latvijas valstij un Eiropas Savienībai kopumā nepieciešama uz zināšanām balstīta sabiedrība. Ina Gudele pastāstīja par Informācijas sabiedrības biroja darbības virzieniem.

— Informācijas sabiedrība ir tādas sabiedrības modelis, kas virzīts uz maksimālu informācijas izmantošanu, zināšanu vairošanu un izmantošanu valsts ekonomiskajā attīstībā. Šim procesam ir vairākas sastāvdaļas – izglītības un zinātnes attīstība, infrastruktūras attīstība, kas saistās ar jauno tehnoloģiju ieviešanu, inovācija jeb zināšanu ieviešana ražošanā. Kopumā mūsu mērķis ir uz zināšanām balstītas ekonomikas attīstību valstī, kas Latvijai jo īpaši svarīga ir kā Eiropas Savienības dalībvalstij.

Līdz šim aizvien esam apgalvojuši, ka Latvijai jābūt lauksaimniecības valstij. Jā, tā ir, bet informācijas sabiedrības uzdevums ir veidot tādu ekonomiku, kas ir balstīta uz jaunām zināšanām, progresīvām tehnoloģijām (arī lauksaimniecības jomā).

Pašvaldības – informācijas sabiedrības pamats

I. Gudele ir pārliecināta, ka informācijas sabiedrības veidošanas process sākas tieši pašvaldībās. Uz to attiecas elektroniskās pārvaldes veidošanas process – ne tikai datoru ieviešana pašvaldībās, ne tikai interneta izmantošanas iespējas iedzīvotājiem, bet arī valsts un pašvaldību darba optimizēšana, lai piedāvātu iedzīvotājiem tos pakalpojumus, ko līdz šim cilvēki pieraduši saņemt, stāvējot no viena kabineta uz otru dažādās pagastā, novada vai valsts iestādēs.

Ir jāiemācās iedzīvotājus interesējošos jautājumus atrisināt vienkāršāk. Cilvēkiem ātri un bez kavēšanās jāsaņem gala produkts – izziņa, reģistrācija vai kāds cits nepieciešamais dokuments. I. Gudele uzskata, ka šajā ziņā jau ir jūtams progress.

Lappusi sagatavoja L. Kirillova

Ir jāiemācās bērni

Izglītības attīstība skolās ir otrs svarīgs uzdevums, kas jāveic ceļā uz informācijas sabiedrības veidošanu. Tuvākajos gados arvien vairāk uzmanības tiks veltīts skolnieku apmācībai informāciju tehnoloģiju izmantošanā izglītības procesā, pedagogu darba atvieglošanā, piedāvājot papildus informācijas avotus. Radikāli mainīsies arī bibliotēku loma. Ja līdz šim bibliotēkas tika uztvertas tikai kā grāmatu krātuves, tagad bibliotēkas jau veidojas kā publiskas vietas, kur cilvēki ne tikai saņem grāmatas, bet mācās un apgūst arvien jaunas komunikācijas iespējas ar interneta tīkla palīdzību. Bibliotēkas būs kontaktcentri starp iedzīvotājiem, pašvaldībām un valsts institūcijām. Arī bibliotēku darbinieku loma mainīsies, viņiem būs jāmeklē ne tikai pašiem atrast nepieciešamo informāciju elektroniskajos katalogos, bet arī jāapmāca iedzīvotāji, kā darboties internetā, kā nosūtīt elektronisko pastu un tā tālāk.

Preiļos ir labs pamats attīstībai

Sarunas gaitā Informācijas sabiedrības biroja vadītāja I. Gudele uzklaušoja pašvaldības, bibliotēkas pārstāvju un datortehniķu viedokli par attīstības procesiem novada skolās, bibliotēkās un rajonā kopumā.

Visās Preiļu rajona pašvaldībās ir pieejams internets. Pašlaik tikai sešas rajona skolas nevar izmantot šo pakalpojumu. Situācija ir daudz cerīgāka nekā citos rajonos Latgalē. Tas bijis iespējams, pateicoties veiksmīgai līdzdalībai pašvaldību vienotās informatizācijas sistēmas (PVIIS) un Latvijas izglītības informatizācijas sistēmas (LIIS) projektos. Tas ir labs pamats, balstoties uz kuru, Preiļu novada dome cer īstenot jaunu projektu, kas iekļauts Informācijas sabiedrības projektā finansējuma saņemšanai no Eiropas Savienības struktūrfondiem.

I. Gudele apmeklēja arī Rudzātu vidusskolu, kur runāja par problēmām informatizācijas jomā lauku skolās.

Zaļā punkta akcijā «Vēl viens miljons plastmasas pudeļu!» 1000,- EUR saņem tukumniece

7. septembrī Rātslaukumā notika Zaļā punkta nedēļas atklāšana, kuras ietvaros tika noteikts arī akcijas "Vēl viens miljons plastmasas pudeļu!" uzvarētājs.

Šoreiz laimīgā uzvarētāja ir 4. klases skolniece Zane Ķelpe no Tukuma. Tā kā izlozētā pudele nebija marķēta ar Zaļā punkta zīmi, Zane saņems 1000,- EUR.

Šajā vasarā akcija norisinājās vairāk nekā 20 pašvaldībās, kopumā starpizlozes balvas laimējuši 105 iedzīvotāji. Akcija "Vēl viens miljons plastmasas pudeļu!" tika rīkota ar mērķi pieradināt iedzīvotājus pie izlietotā iepakojuma šķirošanas ikdienā, kā arī pievērst iedzīvotāju uzmanību neatjaunojamo dabas resursu taupīšanai.

Māca pieaugušos un apgūst Zviedrijas pieredzi

Jauns mācību gads sācies ne tikai bērniem un jauniešiem skolās, bet arī pieaugušajiem. Preiļu nevalstisko organizāciju (NVO) atbalsta centrā jau ceturto gadu turpinās projekts «Pieaugušo izglītības centrs», ko organizē sabiedriskā organizācija «Preiļu sieviešu klubs» sadarbībā ar Līvānu fondu «Baltā māja». Par līdzinējam un gaidāmajām aktivitātēm sīkāk stāsta Preiļu rajona pieaugušo izglītības konsultatīvās padomes vadītāja ELITA JERMOLAJEVA.

Par kursiem ir liela interese

— Triju gadu laikā notikuši 20 dažādi kursi, kurus apmeklējuši ap 900 cilvēku. Par vispopulārākajiem atzīti datorkursi (divos līmeņos), angļu valoda (septiņi dažādi līmeņi), psiholoģija, biznesa plānu un projektu izstrādāšana. Mazāka atsaucība bijusi latviešu valodas un vācu valodas kursiem. Lielu interesi radījuši šogad rīkoti kursi «Apstādījumu ierīkošana», «Lietvedības pamati», «Viesību galda klāšana», kā arī «Astroloģijas pamati» un psiholoģiskās diskusijas «Bija man to zināt, kā man tikt laimīgam». Vēl šogad iecerētas mācības grāmatvedībā un citās sfērās.

Mūsu projekta kursu pasniedzēji ir galvenokārt no Preiļiem, bet kvalifikācijas ziņā neatpaliek no kursu vadītājiem Rīgā. Nodarbības vada arī uzaicinātie pasniedzēji no Līvāniem, Rēzeknes, Cēsīm un citām vietām. Kursu dalības maksa apmeklētājiem ir neliela, jo pārējos izdevumus finansē projekts.

E. Jermolajeva atzīst, ka pieaugušo izglītības organizēšana rajonā līdz šim bijusi sabiedriskā

kārtā veicams uzdevums. Taču pašreizējos apstākļos lietderīgi būtu algot speciālu darbinieku, kas rakstītu projektus līdzekļu piesaistei.

Kursi Preiļu NVO atbalsta centrā šoruden sāksies septembra beigās un oktobra sākumā.

Noder arī zviedru pieredze

Lai paplašinātu pieaugušo apmācības iespējas Preiļu rajonā un piesaistītu papildus finansējumu no Eiropas Savienības fondiem, tiek meklēti jauni sadarbības partneri ārvalstīs. Tas ir arī viens no pamatnoteikumiem, lai iesniegtie projekti tiktu atbalstīti.

Elita Jermolajeva kā Preiļu rajona pieaugušo izglītības konsultatīvās padomes vadītāja 2. septembrī tikās ar Ingemāru Holmu no Zviedrijas, kurš ir Tautas universitāšu asociācijas Biznesa attīstības nodaļas direktors. Tautas universitātes ir ļoti izplatīts pieaugušo apmācības veids Skandināvijas valstīs: Zviedrijā, Somijā, Norvēģijā un arī Dānijā.

Zviedrijā pieaugušo izglītības asociāciju veido piecas valsts universitātes, kas ir pamats tautas universitātem. Tām savukārt ir ap

40 reģionālās nodaļas visā valstī. Tajā pašā laikā tautas universitātes ir politiski, reliģiski neatkarīgas un nav saistītas arī ar arodbiedrību kustību.

Tautas universitāšu galvenais uzdevums ir piedāvāt kursus un aktivitātes, kas palīdzētu cilvēkiem attīstīt viņu prasmes un sniegt zināšanas dažādās jomās. Universitātes aktīvi sadarbojas ar citu valstu mācību iestādēm un organizācijām, kā arī organizē, piemēram, valodu apmācības, projektu izstrādāšanas kursus Centrālajā un Austrumeiropā.

Lai varētu piedāvāt iedzīvotājiem nepieciešamās zināšanas, tiek pētīts darba tirgus pieprasījums, apmācību programmas tiek piemērotas arī individuālajām vajadzībām, speciāli kursi paredzēti cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Aizvien plašāk tiek pielietotas tālmācības metodes, izmantojot internetu sakarus, kas ļaus pieejami Zviedrijā.

Interesanti ir tas, ka Zviedrijas tautas universitātes ap 52% kursu ir estētisko priekšmetu jomā, piemēram, mūzika, teātris, zīmēšana, amatniecība, dizaina studijas un tamlīdzīgi. 21% ir valodas, 11% — sociālās un politiskās zinātnes, likumdošana, 5% — dažādu tehnoloģiju zinātnes, tajā skaitā datorzinības, vēl 5% — humanitārās zinātnes, vēsture, pedagogija un psiholoģija. Tikai viens procents kursu ir saistīti ar ekonomiku un grāmatvedību, bet atlikušie 6% — medicīna, matemātika, ģeogrāfija, pavārmāksla, kā arī apģērba šūšana u.c.

Zviedrijā notiek regulāras tikšanās ar uzņēmējiem, lai noskaidrotu, kādas zināšanas un prasmes nepieciešamas strādājošajiem. Katru gadu tiek apmācīti ap 5000 biznesa cilvēku atbilstoši viņu vajadzībām.

Eiropas Komisija apstiprinājusi Zemkopības ministrijas izstrādāto Latvijas biškopības nozares attīstības nacionālo programmu

Šā gada augusta beigās Eiropas Komisija (EK) apstiprinājusi Zemkopības ministrijas (ZM) izstrādāto Latvijas biškopības nozares attīstības nacionālo programmu 2004.-2007.gadam. Programma izstrādāta ar mērķi nodrošināt biškopības nozares stabilu attīstību Latvijā, uzlabojot biškopības produkcijas kvalitāti un ražošanas apstākļus, kā arī samazinot postošas bišu slimības varozes izplatību dravās.

Programmas ietvaros biškopju organizācijām paredzēta iespēja

izmantot tehnisko palīdzību, lai uzlabotu medus ražošanas apstākļus un biškopības produkcijas kvalitāti, ražotājiem tiek dota iespēja apmeklēt mācības un seminārus biškopju profesionālai attīstībai.

Programmā arī paredzēta virkne pasākumu, lai biškopji regulāri un savlaicīgi saņemtu aktuālu informāciju par varozes apkarošanas jaunākajām tehnoloģijām un preparātiem. Savukārt biškopības produkcijas kvalitātes uzlabošanai paredzēts sadarboties ar zinātniskām un starptautiskām organizācijām, kas specializējas biškopības atliekveļu pētījumos. Programmas realizācijai Euro-

pas Komisija ir apstiprinājusi 162 684 eiro, no kuriem 81 342 eiro tiks maksāts no ES finansējuma.

Par programmas realizācijas atbildīgo sabiedrisko organizāciju ar Zemkopības ministrijas rīkojumu noteikta «Latvijas biškopības biedrība». Šajā organizācijā jau no šodienas biškopji var uzzināt sīkāku informāciju par projektu iesniegšanas noteikumiem (tālruni: 3027762, 9591933, e-pats: bb@strops.lv).

Zemkopības ministrijas Preses un sabiedrisko attiecību nodaļa

LIKUMĪBA, INFORMĀCIJA

Livānos bērni spēlē policistus

● Valsts ceļu policijas priekšnieks Visvaldis Puķītis sarunā ar Livānu 1. vidusskolas audzēkņiem un pedagogiem uzsvēra, ka ceļu satiksmes noteikumi nav domāti tikai transportlīdzekļu vadītājiem, tos jāzina un stingri jāievēro arī gājējiem. Bērniem labāk orientēties uz ielas un iegūst svarīgākus ceļu satiksmes noteikumu punktus mācīja pazīstamie tēli – Runcis Rūdis un Inspektors Bebris.

Cilvēki formastērpos, trafaretas mašīnas, skaļruņi un sirēnas allaž piesaistījušas bērnu uzmanību, likušas satraukumā noskatīties pakaļ un nodomāt - kad izaugšu, arī es gribu tā strādāt.

Ne velti policists ir profesija, ko visbiežāk kā savu nākotnes nodarbošanos nosauc sākumskolas audzēkņi. Tāpēc apsveicama ir Valsts policijas prevencijas nodaļas un Ceļu policijas iniciatīva dažādu informatīvu akciju rīkošanai skolās. 7. septembrī tika notika Livānu 1. vidusskolā un neliela bērniem vilties.

Uz tikšanos ar Valsts Ceļu policijas priekšnieku Visvaldi Puķīti, Runci Rūdi un Inspektoru Bebru bija ieradusies Livānu 1. vidussko-

las 3.-5. klašu audzēkņi. Bērni uzmanīgi noklausījās V. Puķītes teiktajā par drošību uz ceļiem un ar ovācijām sagaidīja abus maskās tērptos inspektorus - Runci un Bebru, kuri Valsts policijā strādā jau trešo gadu. Abi dienas varoņi bērniem izdalīja krāsainus balonus, apsveicinājās un uzdeva dažādas jautājumus. Pēc nopietnas lekcijas par drošību bērni atbildēja uz policijas darbinieku jautājumiem, apliecinot labas zināšanas ceļu satiksmes drošības jautājumos. Noslēgumā bērni tika cienāti ar konfektēm, ko bija sarūpējuši Livānu 1. vidusskolas vadība.

Vislielāko bērnu sajūsmu izraisīja iespēja izmēģināt policijas darba ekipējumu. Sešas policijas

dienesta mašīnas tika spēlēti policisti - izmēģināti skaļruņi un sirēnas. Īstie ceļu policijas darbinieki šoreiz bija tikai vērotāji, ar kādu sajūsmu bērni viens pēc otra steidza iemēģināt šofera sēdvietu trafaretajās dienesta automašīnās.

Ceļu policijas vadības tikšanās ar skolēniem Livānos notika sadarbībā ar Livānu novada pašvaldību. Pasākumā piedalījās arī Livānu novada domes priekšsēdētājs Andris Vaivods, kurš iepazīstināja Ceļu policijas vadību ar Livāniem, apmeklēja Livānu 1. vidusskolas topošo sporta zāli un Latgales mākslas un amatniecības centru.

G.Kraukle

Paaugstina nodevu par prasību iesniegšanu

Iesniedzot prasību tiesā, turpmāk būs jāmaksā lielāka valsts nodeva, to paredz Saeimas galīgajā lasījumā pieņemtie grozījumi Civilprocesa likumā (CPL).

Turpmāk par prasību, kas novērtējama naudas summā, būs jāmaksā 10 latu valsts nodeva par prasību līdz 100 latiem. Augusi nodeva arī par prasībām, kas pārsniedz 101 latu.

Valsts nodevas apmērs nebūs mainīts laulības šķiršanas prasībām, bet par pieteikumu iesniegšanu sevišķās tiesāšanas kārtības lietās būs jāmaksā 10 latu valsts nodeva.

Par prasībām, kam nav man-

tiska rakstura vai kas nav jānovērtē, valsts nodeva turpmāk būs 20 lati.

Par prasības nodrošinājuma pieteikumu būs jāmaksā 20 latu valsts nodeva, bet lietās, kurās prasījuma summa būs lielāka par 4000 latiem, valsts nodeva būs 0,5 procenti no prasības summas.

Par pieteikumu izpildu raksta izdošanu uz šķirētiesas sprieduma pamata turpmāk būs jāmaksā viens procents no parāda summas, bet ne vairāk par 100 latiem.

Atsevišķi noteikta arī valsts nodeva par sūdzībām maksātne-spējas lietās par kredīta sapulces vai kreditoru komitejas lēmu-

miem, kā arī par sūdzībām par administratora rīcību — valsts nodeva par šādas sūdzības iesniegšanu būs 10 lati. Arī iesniedzot pieteikumu par ārvalsts tiesas nolēmuma atzīšanu, būs jāmaksā 10 latu valsts nodeva.

CPL būs paredzēts, ka par liecinieka uzaicināšanu civiltiesas izskatīšanā turpmāk būs jāmaksā trīs latu kancelejas nodeva.

Tieslietu ministrija skaidro, ka valsts nodevas tiek palielinātas, lai CPL saskaņotu ar tikko spēkā stājušos Administratīvā procesa likumu.

LETA

POLICIJAS ZIŅAS

Sastādīts administratīvais protokols

6. septembrī par huligāniskām darbībām administratīvā pārkāpuma protokols sastādīts 1963. gadā dzimušajam Livānu iedzīvotājam Valentinam.

Izdemolēta tualete Preiļu parkā

6. septembrī Preiļu rajona policijas pārvaldes dežūrdalā saņemts iesniegums par to, ka diskotēkas, kas notika parka estrādē, laikā tualetē nezināmas personas izdemolējušas un sasitušas keramikas podus. Vainīgās personas tiek noskaidrotas.

No ledusskapja izzagta gaļa

8. septembrī policijas pārvaldē ar iesniegumu griezusies Vārķavas novada iedzīvotāja, 1951. gadā dzimusi Lūcija. Sieviete informēja, ka no viņai piederošās dzīvojamās mājas ledusskapja nozagta gaļa. Policija jau noskaidrojusi vainīgo personu.

Braucot atpakaļgaitā, notrieca gājēju

8. septembrī Livānos, vadot automašīnu Ford-Sierra atpakaļgaitā, 1976. gadā dzimušais autovadītājs Andrejs uzbrauca gājējai, 1950. gadā dzimušajai Lūbovai, kura pēkšņi šķērsoja ielas braucamo daļu automobiļa aizmugurē. Gājēja ar negadījumā gūtajām traumām medicīniskās palīdzības sniegšanai tika nogādāta Livānu slimnīcā.

«Cenu paradīzē» pieķerts zaglis

9. septembrī policijā saņemts

veikala «Cenu paradīzē» Preiļos vadītājas iesniegums par to, ka 1978. gadā dzimušais Normunds veikalā nozadzis džemperī. Par zādzības izdarīšanu ierosināta krimināllieta.

Atkārtoti pieķerts braucam dzērumā

9. septembrī ceļa Rīga – Daugavpils 185. kilometrā pieķerts braucam pie stūres alkohola reibumā 1966. gadā dzimušais Ilgonis. Noskaidrots, ka vīrietis šādi rīkojies jau atkārtoti gada laikā.

Sūdzas par mobilā telefona zādzību

10. septembrī saņemts iesniegums par mobilā telefona zādzību no 1978. gadā dzimušajam Pjotru. Viņš iesniegumā raksta, ka tālruni nozadzis kāds čigānu tautības vīrietis.

Nodega dzīvojamā māja Pelēcu pagastā

10. septembrī Pelēcu pagastā izcēlās ugunsgrēks un nodega 1960. gadā dzimušajai Annai piederošā dzīvojamā māja. Ugunsnelaimes iemesls vēl tiek noskaidrots.

Huligānus neattur pat novērošanas videokameras

12. septembrī Preiļos nolauzts ielas apgaismes lukturis pie Hipotēku un zemes bankas. Huligānus no tik nepārdomātas rīcības nav atturējušas pat uzstādītās videonovērošanas kameras. Policija pašlaik noskaidro vainīgās personas.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

Kāda liepājniece gandrīz nomērdē badā savus bērnus

Liepājā kāda sieviete uz vairākām dienām pametusi novārtā un gandrīz nomērdējusi badā savus trīs mazgadīgos bērnus. Mazuļi ir glābti, bet pret 1979. gadā dzimušo māti ierosināta krimināllieta, vēsta «Neatkarīgā Rīta Avīze».

Liepājas municipālā policija 9. septembrī saņēma informāciju par to, ka kādā dzīvoklī vairākas dienas raud bērni, arī vecāki nav redzēti vairākas dienas. Likumsargi, pa logu tiekot dzīvokli, konstatēja, ka uz grīdas stikla lauskās guļ kails bērns, bet pie dzīvokļa sienas uz divāna nekustīgi guļ vēl viens bērns. Nekavējoties tika izsaukta ātrās palīdzības brigāde, kā arī informēta valsts policija.

Ierodoties notikuma vietā, pāvērs briesmīgs skats. Dzīvoklī, kuru varētu saukt par midzeni, atradās trīs bērni, kas dzimuši 2000., 2002. un 2003. gadā, informē Liepājas pilsētas un rajona policijas pārvaldes preses sekretāre Egita Guseva.

Trīs gadus vecais zēns atradās nesamanā, taču pēc neilga laika sāka histēriski kliegt. Divus gadus vecā meitenīte bija apātiskā stāvoklī. Dzīvokļa grīda bija piemēta ar stikla lauskām, bērnu kājas bija sagrieztas. Uz grīdas un gultā mētājās medikamentu iepakojumi, dažādas zaļu tabletes, kā arī

izbērts veļas pulveris. Varēja secināt, ka bērni mēģinājuši ēst tabletes un pulveri. Mediķi, kuri apskatīja bērnus, nekavējoties nogādāja viņus Liepājas pilsētas centrālajā slimnīcā.

Bērnu mātei, 1979. gadā dzimušajai Janai ir vēl divi bērni, ģimene bijusi nepilngadīgo lietu nodaļas un sociālā dienesta uzskaitē. Sarunā ar policiju sieviete savu vainu neatzina, viņa nosūtīta uz slimnīcu, lai pārbaudītu veselības stāvokli. Ir skaidrs, ka šai sievietei jāarstējas, viņai ir otrā invaliditātes grupa, tā teic bērnu un ģimenes lietu ministrs Ainars Bašņiks.

Policija ierosinājusi krimināllietu pēc Krimināllikuma 174. panta – par cietsirdību un vardarbību pret nepilngadīgo.

Ar Liepājas bāriņtiesas lēmumu uz trim jaunākajiem šobrīd cietušajiem un novārdzinātajiem bērniem sievietei ir pārtraukta bērnu aprūpes tiesības. Desmit dienu laikā bāriņtiesai jāpieņem lēmums, ko darīt tālāk.

Pašlaik vēl nav stājušies spēkā norma par vecāku atbildību, ja bērns atstāts bez uzraudzības. Šonedēļ pirmajā lasījumā to skatīs Saeima. Pašlaik vecākus var saukt pie kriminālatbildības, ja bērniem ir nodarīti miesas bojājumi.

Vai šoruden esat plānojuši piedalīties Dzejas dienu pasākumos?

Aija Naglinska, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras Preiļu filiāles direktore:
—Dzeja man ļoti interesē un arī patīk, bet es neesmu vēl paspējusi iepazīties ar informāciju par šoruden notiekošajiem Dzejas dienu sarīkojumiem. Kopš skolas gadiem man ļoti patīk Arijas Elksnes dzeja. Toreiz bija vairāk brīva laika grāmatu lasīšanai. Tagad darbs paņem visus brīvos brīžus, romantisks noskaņojums arī retāk gadās.

Andris, Preiļu iedzīvotājs:
—Dzeja mani interesē, bet pasākumos piedalīties negrāso. Ja godīgi, uz Dzejas dienu sarīkojumiem nekad neesmu gājis. Dažreiz uznāk tādi skumīgi brīži, kad gribas kaut ko lirisku palasīt. Kad vidusskolā mācījies, man patika Čaka dzeja.

Vispār cienu klasiskus, no jaunajiem dzejniekiem nevienu nezinu.

Anna, studē Biznesa augstskolā «Turība»:
—Es studēju Rīgā, tāpēc Preiļos rīkotos Dzejas dienu pasākumos man neizdosies apmeklēt. Vairāk Rīgā uz kādu dzejas vakaru aiziešu, lai gan mana nākamā profesija vairāk saistās ar biznesu un tūrisma.

Dzejoļus es nešķiroju, man patīk gan latviešu, gan krievu dzejnieku darbi. Bet, ko lasīt, izvēlos atkarībā no tobrīd interesējošās tēmas un noskaņojuma – gan tad, kad ir jautri, gan tad, kad ir skumji.

Valija Rutkovska, strādā Valsts zemes dienestā:
—Septembris vienmēr ir bijis dzejas mēnesis, bet man, diemžēl, nav informācijas par to, vai Preiļos būs kādi Dzejas dienu pasākumi. Reklāmas stendiem ar afišām es parasti uzmanību nepievēršu. No dzejniekiem visvairāk cienu Ariju Elksni. Taču jāatzīstas, ka pēdējā laikā neesmu nopirkusi nevienu dzejoļu krājumu. Kad grāmatas bija lētas, tad gan visu jaunāko literatūru pirku. Tagad var atļauties vienīgi grāmatas bērnu mācībām un studijām.

Anīta Kursīte, Preiļu 2. vidusskolas 10.a klases audzēkne:
—Nezinu, vai piedalīšos. Skolā un klasē arī pagaidām nekas nav runāts par šo jautājumu. Ja kāds pasākums būtu, droši vien gribētu ar dzejniekiem tikties. Bēt vispār dzejoļus lasu tikai tad, ja ir brīvs laiks un kad skolotāja uzdod literatūras stundās.

L.Kirilova
M.Rukosujeva foto

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBAS

Noslēgts pirkuma līgums

PRIVATIZĀCIJAS AĢENTŪRA PAZIŅO: noslēgts šāds apbūvēta zemesgabala pirkuma līgums

Zemesgabala adrese, kadastra numurs	Zemesgabala platība (kv.m)	Zemesgabala īpašuma tiesību nostiprinājums zemesgrāmatā	Zemesgabala pircējs	Pirkuma līguma datums
Preiļu rajons, Līvānu novads, Līvāni, Rīgas iela 108a, kadastra Nr.7611 004 0335	704	Līvānu pilsētas zemesgrāmatā, folijas Nr.100000081020	Kopuzņēmums-sabiedrība ar ierobežotu atbildību "LATTELEKOM SIA"	2004.gada 6.augusts

Ar pilnu sludinājuma tekstu var iepazīties 2004. gada 10. septembra laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" Nr. 144(3092), ielikums Nr. 36 (296).

Uzaicinājums uz atklātu izsoli

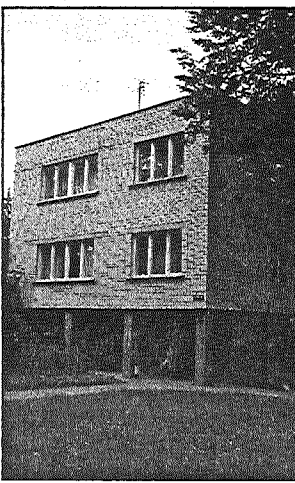
VAS "Latvenergo" filiāle "Austrumu elektriskie tīkli" rīko VAS "Latvenergo" nekustamā īpašuma — 3 stāvu kļieģeļu ēkas, kas atrodas A. Paulāna ielā 27, Preiļu pilsētā, kadastra numurs 7601 504 0901, atklātu izsoli ar augšupejošu soli.

Izolāmā nekustamā īpašuma izsoles sākuma cena ir noteikta Ls 20 000 (divdesmit tūkstoši lati 00 santīmi). Izsoles solis Ls 500 (pieci simti lati 00 santīmi)

Ar izsolāmo nekustamo īpašumu var iepazīties A. Paulāna ielā 27, Preiļos, katru darba dienu no plkst. 9.30 līdz 11.00, vienu darba dienu iepriekš piesakoties pa tālruni 5307750 filiāles "Austrumu elektriskie tīkli" Preiļu elektrisko tīklu rajona vadītājam Pēterim Vosorovam.

Ar izsoles noteikumiem var iepazīties Daugavpilī, Klusā ielā 2, 318. kabinetā, darba dienās no plkst. 9.00 līdz 12.00 un no plkst. 13.00 līdz 16.00.

Izsole notiks 2004. gada 14.oktobrī plkst.13.00 VAS "Latvenergo" filiāles "Austrumu elektriskie tīkli" konferenču zālē, 3.stāvā, Klusā ielā 2, Daugavpilī. Personām, kuras vēlas piedalīties izsolē, līdz pieteikuma reģistrēšanai jāiemaksā dalības maksa Ls 10(desmit lati 00 santīmi), tajā skaitā PVN 18% - Ls 1,53 (viens lats 53 santīmi), un nodrošinājums 5 %(piecu procentu) apmērā no nekustamā īpašuma izsoles sākumcenas VAS "Latvenergo" filiāles "Austrumu elektriskie tīkli" uz rēķinu Nr.LV88UN-LA0005000220502 Latvijas Unibanka Daugavpils filiāle, kods:UNLALV2X005, un līdz 2004. gada 13. oktobrim plkst.11.00 Daugavpilī, Klusā ielā 2, 318. kab. jāiesniedz rakstisks pieteikums par piedalīšanos izsolē un izsoles noteikumos norādītie dokumenti.

SIA «Ranko» iepērk mājlopus dzīvsvārā.

Samaksa tūlītēja.
Tāl. 42807, 9161121.

SIA «AIBI» pērk zirgus, liellopus, jaunlopus, aitas.

Samaksa tūlītēja.
Tāl. 48-71185, 48-71804, 9478728, 9445135.

Iepērkam liellopus, jaunlopus, aitas, zirgus, cūkas. Samaksa uzreiz. Formējam subsīdijas.
Tāl. 6461550, 6151729

Piedāvā darbu - gaļas pārdevējai (-am).

Tāl. 9432933

Vajadzīgi Second hand apģērbi PARDEVĒJI.

Tāl. 6556609, 5476764

Uzņēmēji!
Līdz 31. decembrim ir mazāk kā četri mēneši.
Vai spēsī?
Profesionāla palīdzība reģistrācijai KOMERCREGISTRĀ.

Tāl. 5307056; 6162288.

INTERNETS. LATVIJAS UN ĀRZEMJU DATU PLŪSMA VIENĀ CENĀ — Ls 0,50 STUNDĀ.
VISI DATORPAKALPOJUMI. KUR? Brīvības ielā 14, Preiļos.

Pārdod

māju Līvānos Daugavas ielā. Ir garāža, saimniecības ēkas. Tāl. 9408426; Ford Sierra 1989.g., sarkana, TA līdz 06.2005., āķis, lūka. Tāl. 9527103; Audi-80, 1,8l, 89/90.g., ideāla stāvoklī, lēti. Tāl. 9839391; Volvo-340, 1986.g., braukšanas kārtībā vai maina pret VW Golf, Audi-80. Tāl. 9940348; lopbarības (2 sant.) un sēklas (5 sant.) kartupeļus «Unda», «Agrie dzeltenie». Tāl. 9439285; kucēnu - rotveilers, 2 mēn. (kucīte) bez doku-

Līvānu novada Turku pagasta pārvalde rīko SVECĪŠU VAKARUS Turku pagasta kapsētās:

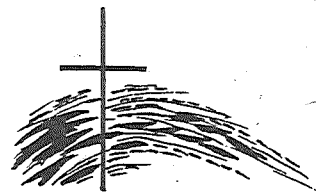
2.oktobrī Veceļu (krievu) plkst.17.00.
Veiguru plkst.18.30.
9.oktobrī Veceļu (latviešu) plkst.17.00.
Gaiņu plkst.18.00.
16.oktobrī Saliešu plkst.16.30.
Gruguļu plkst.17.30.

Dievkalpojums sagrautajā vecdicbnieku lūgšanu namā uz Vīpes un Turku pagastu robežas 19.septembrī plkst. 16.00 . un pēc dievkalpojuma plkst 19.00 sveicīšu vakars Silavu kapsētā.

Uzmanību!
21.septembrī plkst. 10.00 redakcijā Preiļos, Brīvības ielā 14 "Novadnieka" lasītājus konsultēs zvērināta advokāte **AGNESE SEVASTJANOVA.**
Līdzī jāņem pase un "Novadnieka" abonēšanas kvīts.
Pieteikties pa tālr. 1-53-07057.

Pērk

1 vai 2- istabu dzīvokli Preiļos (1. vai 2. st.) vai mainu pret 3-istabu dzīvokli Kastīrē. Tāl. 8787804; jebkādu automašīnu rezerves daļām, izskatīšus visus piedāvājumus. Tāl. 6052801.

"Vējš piekļauvē ar tumsas spārnu,
Dziest gaismā - klusums mūža sēts.
Izsakām dziļu līdzjūtību tuviniekiem, ilggadējo Līvānu dzīvokļu un komunālās saimniecības vadītāju un darbinieku AFONIJU PISKUNOVU mūžībā pavadot.
Līvānu novada dome."

Par vienu cilvēku - vistuvāko Tev tagad mazāk būs.
Sirds zaudēto
Līdz mūža galam neatgūs.
Skumju brīdī esam kopā ar Mariju Opolo, MĀMIŅU mūžībā pavadot.
Sīlūkalna pamatskolas kolektīvs

Tā aiziet mūsu mīļie,
Aiziet no ikdienas rūpēm
Mierā un klusumā prom.
Paliek vien dvēseles gaismā.
Izsakām līdzjūtību piederīgajiem mūsu ilggadējo darbinieku Afoniju Piskunovu mūžībā pavadot.
SIA "Līvānu dzīvokļu un komunālās saimniecība" kolektīvs

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Annai Usānei, no VĪRAMĀTES uz mūžu atvadoties.

Darba kolēģi